

HRVATSKI SABOR

Odbor za Ustav, Poslovník
i politički sustav

Klasa: 012-02/13-01/07

Urbroj: 6521-1-13-36

Zagreb, 9. prosinca 2013.

IZVJEŠĆE

**O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU I JAVNOJ RASPRAVI O
PRIJEDLOGU ZA UTVRĐIVANJE NACRTA PROMJENE USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE**

Na temelju članka 11. stavka 2. Zakona o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, broj 25/2013.), a u vezi s člankom 166. stavkom 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, broj 81/2013.), Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskoga sabora na 52. sjednici održanoj 21. studenoga 2013. donio je Odluku o otvaranju javne rasprave o Prijedlogu za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske.

Temeljem navedene odluke Odbora internetsko savjetovanje sa zainteresiranom javnošću započelo je 21. studenoga 2013. objavom Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske na internetskim stranicama Hrvatskoga sabora i trajalo je do 27. studenoga 2013. te je 26. studenoga 2013. na tematskoj sjednici pod nazivom „Promjena Ustava Republike Hrvatske“ u Hrvatskom saboru održana javna rasprava.

U javnoj raspravi, uz zastupnike Hrvatskoga sabora, sudjelovali su pučka pravobraniteljica, predstavnici sindikalnih središnjica, akademske zajednice i civilnog društva.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav na 54. sjednici održanoj 29. studenoga 2013. godine donio je Odluku kojom se produljuje rok javne rasprave u trajanju od 21. studenoga 2013. do 6. prosinca 2013.

Sukladno obvezi iz članka 11. stavka 3 Zakona o pravu na pristup informacijama, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav na 55. sjednici održanoj 9. prosinca 2013. prihvatio je Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću i javnoj raspravi o Prijedlogu za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske.

Red. broj	Ime/naziv dionika (pojedinaac, organizacija, institucija)	Tekst primjedbe/prijedloga	Razlog prihvaćanja/neprihvaćanja pojedine primjedbe/prijedloga
1.	SLAVEN LETICA	<p>Izražena je sljedeća načelna primjedba:</p> <p><i>„Vaša odluka da vrijeme internetskog savjetovanja ograničite na šest dana vrlo je nepromišljeno i neodgovorno. Tu vam ocjenu upućujem kao glavni tajnik Ustavotvorne komisije koja je 1990. godine mjesecima ozbiljno, studiozno i uspješno radila na izradi Temeljnih načela, a zatim i na tekstu tzv. Božićnog ustava. Ustav RH je temeljni zakon naše zemlje i ne postoje baš nikakvi razlozi da se ustavnim promjenama pristupa kao da se radi o nekom izvanrednom stanju izazvanom ratnim ili sličnim stanjem.</i></p> <p><i>Molim vas – kao bivši zastupnik u Hrvatskom sabor i kao čovjek koji je osobno, u suradnji s dr. Franjom Tuđmanom, pisao Temeljna načela za Ustav RH usvojen 22. 12. 1990. da još jednom ozbiljno razmotrite vašu ishitrenu, suvišnu i neodgovornu odluku.</i></p> <p><i>Istodobno vas molim da uložite sve moguće napore – kao što smo mi to učinili 1990. – da ustavne promjene odražavaju političku volju svih političkih stranaka i većine saborskih zastupnika, jer je za ustavni poredak i za budućnost Republike Hrvatsko prijeko potrebno da Ustav ne bude predmet</i></p>	<p>Obrazloženje na načelnu primjedbu: Primjedba je prihvaćena. Naime, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav je na 54. sjednici 2013. donio Odluku o produljenju roka javne rasprave u trajanju od 21. studenoga 2013. do 6. prosinca 2013.</p>

		<i>strančarenja i političke trgovine.“.</i>	
		<p>Predložena je izmjena članka 3. Ustava RH tako da glasi:</p> <p><i>„Narodno vrhovništvo (suverenitet), jedinstvo i nedjeljivost Republike Hrvatske, demokratski višestranački sustav, socijalna pravda i socijalna država, poštivanje i zaštita ustavom zajamčenih, nepovredivih i neotuđivih ljudskih prava i sloboda, jednakost građana pred zakonom i sprječavanje svih oblika diskriminacije, republikanski oblik vladavine, podjela vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku, vladavina prava, mirotvorstvo i očuvanje prirode, biološke raznolikosti i čovjekova okoliša najviše su vrijednosti i najvažnije norme ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava.“</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog izmjene članka 3. Ustava: Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako prijedlog podnositelja izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj ga nije prihvatio. Osim toga, važeća odredba članka 3. Ustava dovoljno široko obuhvaća najviše vrednote ustavnog poretka koje su temelj za tumačenje ustava.</p>
		<p>U pogledu članka 6. Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava RH izraženo je mišljenje da je odredba o pitanjima o kojima se referendum ne može raspisati <i>„dobra odredba, iako bi takva pitanja Ustavni sud RH ionako proglasio protuustavnim“</i> te da su rješenja iz članka 6. stavka 1. i članka 6. stavka 3. Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava RH lošija od postojećih normi <i>„pa ih ne bi trebalo provoditi“</i>. U prilog potonje tvrdnje istaknuti su sljedeći argumenti:</p> <p><i>„Prvo: Smanjenje broja potrebnih potpisa za više</i></p>	<p>Obrazloženje na članak 6. Prijedloga: Primjedba je djelomično prihvaćena uvažavajući „kvotu prihvaćanja“ kojom pravovaljanost glasovanja ovisi o prihvaćanju (ili odbijanju) prijedloga od određenog postotka biračkog tijela. Međutim, u tom slučaju ograničenja moraju biti strože propisana, posebno imajući u vidu potrebnu većinu glasova za donošenje Promjene Ustava i organskih zakona.</p>

od 100% - od oko 450.000 (10% od broja registriranih birača) na 200.000 olakšava sazivanje referenduma, dok uvođenje kvoruma za njegov uspjeh (od teorijski nekoliko, pa i jednog, na 40% birača), smanjuje šanse na njegov suštinski uspjeh ili neuspjeh. Posljedica je uludo ili olako trošenje proračunskog novca koji nije malen: oko 45.000.000 kuna.

Drugo: Uvođenje kvoruma (u konkretnom slučaju 40%) u izravnoj je suprotnosti s (doduše, neobvezujućim) odredbama „Kodeksa dobre referendumske prakse“ (The Code of Good Practice on Referendums) koje je Europsko povjerenstvo (komisija) za demokraciju temeljenu na zakonu (European Commission for Democracy Through Law), poznatije kao „Venecijsko povjerenstvo/komisija“ (the Venice Commission), savjetodavno tijelo Vijeća Europe, sastavljeno od neovisnih eksperata ustavnog prava, bivših ustavnih sudaca, uglednih pravnika i parlamentaraca, predložilo, a Savjet za demokratske izbore usvojio u Veneciji u ožujku 2007.

Kodeks dobre referendumske prakse sadrži smjernice ili preporuke za organiziranje uzornih/dobrih referenduma u zemljama-članicama Vijeća Europe: Kodeks kojeg su pripremili trojica eksperata – Nizozemac Pieter van Dijk, Andoranin François Luchaire i Švicarac Giorgio Malinverni – ima 15 stranica normi i još 9 stranica priloga, objašnjenja, na kojima su izneseni rezultati

		<p><i>istraživanja postojeće referendumске prakse.</i></p> <p><i>Kodeks se eksplicitno zalaže protiv odredbi o kvorumu ili minimalnom postotku birača koji trebaju izići na referendum, uz vrlo jasno objašnjenje da ozakonjenje kvoruma dovodi do konfuzije, jer se jednako broje oni koji glasuju NE i koji ne izlaze na referendum.“.</i></p> <p>Slijedom navedenog, izraženo je mišljenje da su odredbe članka 6. stavka 2. Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava RH „opravdane (iako možda suviše)“, a da su odredbe članka 6. stavka 1. i članka 6. stavka 3. Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava RH „nepotrebne i lošije od postojećih ustavnih odredbi“.</p>	
2.	IVAN PAŠALIĆ	<p>Predložena je dopuna članka 21. Ustava RH na način da se doda stavak 3. koji glasi: „<i>U Republici Hrvatskoj zabranjeno je izvršavati prekid trudnoće, osim u iznimnim slučajevima propisanim zakonom.</i>“.</p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za dopunu članka 21. Ustava: Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije</p>

			prihvatio primjedbu. Osim toga, sukladno priopćenju Ustavnog suda Republike Hrvatske od 14. studenoga 2013. Broj: SuS-1/2013., navedeno je kako inkorporacija zakonskih instituta u Ustav ne smije postati sistemska pojava.
		Predložena je izmjena članka 31. Ustava RH na način da se u stavku 4. odredi ukidanje zastare za sva, a ne samo za teška ubojstva, te da se doda i ukidanje zastare za gospodarski kriminal.	Obrazloženje na prijedlog za izmjenu članka 31. Ustava: Primjedba nije prihvaćena. Predlagatelj smatra kako rješenje određeno u Prijedlogu dovoljno precizno i obuhvatno uređuje predmetnu materiju.
		Predložena je izmjena članka 6. Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava RH na način da se briše alineja koja glasi „– koja se odnose na izbore i imenovanja u djelokrugu Hrvatskoga sabora.“.	Obrazloženje na prijedlog za izmjenu članka 6. Prijedloga: Primjedba nije prihvaćena. Naime, ovim Prijedlogom, Hrvatski sabor, kao zakonodavno tijelo, jedini je ovlašten odlučivati o izborima i imenovanjima koje provodi.
		Predložena je dopuna članka 61. Ustava RH na način da se doda stavak 3. koji glasi: „ <i>Zabranjeno je ograničavati pravo na štrajk uvođenjem radne obveze, osim u slučaju ratnog stanja ili neposredne opasnosti za opstojnost države.</i> “.	Obrazloženje na prijedlog za dopunu članka 61. Ustava: Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu. Nadalje, sukladno priopćenju Ustavnog

			suda Republike Hrvatske od 14. studenoga 2013. Broj: SuS-1/2013., navedeno je kako inkorporacija zakonskih instituta u Ustav ne smije postati sistemska pojava.
		Predložena je izmjena članka 10. Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava RH u kojem je napisano da se naziv Glave IV. Ustava RH mijenja i glasi: „ <i>IV. MJESNA, LOKALNA I REGIONALNA SAMOUPRAVA</i> “. Ističe se da je riječ o Glavi VI. jer Glava IV. Ustava RH ima naziv „ <i>IV. USTROJSTVO DRŽAVNE VLASTI</i> “.	Primjedba je prihvaćena zbog očite omaške prilikom pisanja teksta Prijedloga.
3.	JOSIP MALOVIĆ	<p>Predložena je dopuna Ustava RH sljedećim člancima:</p> <p style="text-align: center;"><i>„REFERENDUM KAO OBLIK NEPOSREDNE DEMOKRACIJE</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Članak 86.a.</i></p> <p><i>Hrvatski sabor ili predsjednik RH dužni su - bez posebnih prijedloga ili zahtjeva - dakle po službenoj dužnosti - provesti referendum o sljedećim pitanjima:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>o privremenom prenošenju hrvatskog državnog suvereniteta na zajednicu država EU, čijom smo članicom postali,</i> - <i>o prodaji van RH-e bilo kojeg dobra (kao što su hrvatske ceste, hrvatski otoci, hrvatske vode, hrvatske šume, hrvatski energenti, itd),</i> - <i>"rasprodaja" radnih mjesta stranim</i> 	<p>Obrazloženje na prijedlog za dopunu odredaba Ustava: Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu. Važeće odredbe Ustava pružaju dovoljno obuhvatan ustavni okvir za uređenje pitanja referenduma, dok predmetni prijedlozi eventualno mogu poslužiti kao nacrt budućeg referendumskeg zakonodavstva Republike Hrvatske.</p>

radnicima dok je stopa nezaposlenosti u Hrvatskoj veća od 5 %,

- rasprodaja hrvatskoga zemljišta,*
- rasprodaja hrvatskoga pomorskoga dobra,*
- koncesiranje hrvatskih voda i hrvatskih šuma, izvora energije, električne mreže i drugih elektroničkih postrojenja.*

Članak 86.b.

Hrvatski sabor ili Predsjednik RH-e dužni su provesti referendum i za druga pitanja, koja nisu navedena u čl. 86.a. - ako to zatraži/predloži 10 % građana RH s pravom glasa.

Članak 86.c.

Referendum će biti uspješan, ako na njega iziđe najmanje 50 % +1 građanin RH s pravom glasa i , ako "ZA" bude dvotrećinska većina glasalih, ili dvotrećinska većina svih građana s pravom glasa. Ili, da na referendum izađu 3 glasača od kojih 2 budu "ZA", a 1 "PROTIV", što je dvotrećinska većina glasalih!

Članak 86.d.

Način provođenja referenduma. Po "referendumskom običaju" za svako pitanje posebni referendum. To bi dugo trajalo i bilo bi skupo. Zato predlažem - jedan referendum s više pitanja. Za svako pitanje mogući su odgovori ili "DA", ili

		<p>"NE".</p> <p style="text-align: center;">MATERIJALNA ODGOVORNOST ZA POSLJEDICE ODLUKA</p> <p style="text-align: center;"><i>Članak 86. e.</i></p> <p><i>Ako državni dužnosnici bilo kojeg ranga donesu odluke sa štetnim posljedicama za državu i građane, dužni su snositi svoj osobni materijalni dio za naknadu svojom osobnom imovinom ili osobnim dohodcima.</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Članak 86. f.</i></p> <p><i>Udio nadoknade određuje se visinom nepovoljnog BDP-a države. Eventualno umanjivanje osobnih dohodaka ne može biti niže od važećih "minimalaca" u državi.</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Članak 86.g.</i></p> <p><i>Zbog provedbe prethodnoga članka, prilikom preuzimanja upravljanja državom sljedećeg saziva (izbora) potrebno je utvrditi zatečenu visinu BDP-a i donositi odluke o nadoknadama prema negativnim promjenama BDP-a izraženim u postocima.“.</i></p>	
4.	Prof.dr.sc. ROBERT PODOLNJAK, Katedra za ustavno pravo,	Izražena je sljedeća načelna primjedba: <i>„Rasprava je prekratka za ozbiljniju znanstvenu analizu predloženih ustavnih promjena. U nedavno provedenom postupku promjene Ustava Slovenije u</i>	Obrazloženje na načelnu primjedbu: Primjedba je prihvaćena. Naime, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav je na 54. sjednici 2013. donio Odluku o produljenja roka javne rasprave u trajanju od 21. studenoga

	Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu	<p>svezi zakonodavnog referenduma javna rasprava o Nacrtu ustavne promjene trajala je mjesec dana.</p> <p>Također, parlament je u Sloveniji formirao stručnu skupinu profesora ustavnog prava radi davanja mišljenja o predloženim promjenama Ustava, što Hrvatski sabor još nije učinio, a smatram nužnim.“.</p>	2013. do 6. prosinca 2013.
		<p>U pogledu konkretnih dijelova i članaka teksta istaknuto je sljedeće:</p> <p>„1) U svezi članka 6. u kojem se mijenjaju odredbe članka 87. Ustava predlaže se drukčija formulacija pitanja o kojima se ne može raspisati referendum, a koja glasi:</p> <p>„Referendum se ne može raspisati o pitanjima:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koja su suprotna međunarodnom pravu i temeljnim načelima demokracije, zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda te vladavine prava, - koja se odnose na obveze koje proizlaze iz međunarodnih ugovora, osim potvrđivanja, otkazivanja ili povlačenja iz tih ugovora, - koja se odnose na donošenje i izvršenje proračuna i porezni sustav, - koja se odnose na obranu i nacionalnu sigurnost, - koja se odnose na ovlasti izbora i imenovanja u djelokrugu Hrvatskoga sabora“. <p>Drukčiji tekst prve alineje predlaže se u skladu s</p>	<p>Objasnenje na prijedlog za dopunu članka 6. stavka 2. Prijedloga: Primjedba nije prihvaćena jer je predmetnim Prijedlogom dovoljno obuhvatno propisano u kojim slučajevima se referendum ne može raspisati i predlagatelj smatra kako odredbu nije potrebno dopunjavati novim sadržajem.</p>

	<p><i>formulacijom koja je navedenu u Kodeksu dobre prakse u području referenduma (točka III.3).</i></p> <p><i>2) Gornji stavak odnosi se na zabranu raspisivanja referenduma bez obzira je li inicijativa od nekog državnog tijela ili od strane građana. Kada je riječ o narodnoj inicijativi bilo bi nužno posebno propisati da građani ne mogu tražiti referendum o pitanjima koja se odnose na ustavne ovlasti pojedinih tijela državne vlasti prema drugim tijelima državne vlasti o okviru sustava njihove međusobne suradnje i uzajamne provjere (članak 4. Ustava). U tom smislu predlažem da se ugradi novi stavak nakon predloženog novog stavka 4. koji bi glasio:</i></p> <p><i>„Referendum na inicijativu birača ne može se raspisati o pitanjima koja se odnose na ustavne ovlasti pojedinih tijela državne vlasti u okviru sustava njihove međusobne suradnje i uzajamne provjere.“</i></p> <p><i>Predložena odredba može se alternativno ugraditi u postojeći stavak 3. članka 87. Ustava koji propisuje narodnu inicijativu.</i></p> <p><i>OBRAZLOŽENJE:</i></p> <p><i>Ovaj stavak obuhvaća sve ustavne ovlasti pridržane prema Ustavu određenom tijelu u sklopu njegove ustavne uloge u sustavu međusobnih provjera i ravnoteža. Primjerice, ne bi se mogao raspisati referendum o raspuštanju Hrvatskog sabora, jer je</i></p>	
--	--	--

	<p><i>to ovlast predsjednika Republike (uz naravno mogućnost samo-raspuštanja Sabora). Ili, ne bi se mogao raspisati referendum o opozivu predsjednika Republike, jer je utvrđivanje odgovornosti predsjednika povjereno Hrvatskom saboru i Ustavnom sudu itd. Smatram da je bolje eksplicite formulirati takvu odredbu, s obzirom da se još od 2000. godine i od pojedinih profesora ustavnog prava iznijeto upozorenje da bi se putem narodne inicijative moglo tražiti izjašnjavanje o pitanjima koja su pridržana pojedinom tijelu u sustavu parlamentarne vlade.</i></p> <p><i>3) Predlaže se promjena formulacije o pravilu odlučivanja na referendumu (dosadašnji st. 4, koji će biti novi stavak 5.) a glasila bi:</i></p> <p><i>„Odluka je na referendumu donesena ako je za prijedlog glasovala većina birača koji su glasovali, uz uvjet da tu većinu čini najmanje 25% od ukupnog broja birača upisanih u popis birača za taj referendum.“</i></p> <p><i>OBRAZLOŽENJE:</i></p> <p><i>Umjesto kvoruma sudjelovanja ili izlaznosti od 40% predlaže se kvorum prihvatanja od 25%.</i></p> <p><i>Oba kvoruma načelno nisu preporučena Kodeksom dobre prakse u području referenduma, ali je znatno negativnija ocjena kvoruma sudjelovanja zbog bitnog iskrivljavanja stvarnog opredjeljivanja birača, jer se birači koji ne sudjeluju u referendumu</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za izmjenom članka 6. stavka 3. Prijedloga: Primjedba je djelomično prihvaćena uvažavajući „kvotu prihvatanja“ kojom pravovaljanost glasovanja ovisi o prihvaćanju (ili odbijanju) prijedloga od određenog postotka biračkog tijela. Također, u tom slučaju ograničenja moraju biti strože propisana, posebno imajući u vidu potrebnu većinu glasova za donošenje Promjene Ustava i organskih zakona.</p>
--	---	--

	<p><i>praktički pribrajaju onima koji glasaju protiv prijedloga. Ukoliko već postoji načelni konsenzus u Hrvatskom saboru da je za pravovaljanost referendumu bitno propisati određeni prag potpore prijedlogu o kojem se glasuje tada je mnogo bolje i prihvatljivije rješenje ugraditi kvorum prihvaćanja, a ne kvorum sudjelovanja.</i></p> <p><i>Napominjem da je u nedavnim promjenama Ustava Slovenije u svezi zakonodavnog referendumu prvobitna namjera parlamenta bila da ustavom propiše kvorum sudjelovanja od 35%, ali je stručna skupina profesora ustavnog prava predložila kvorum prihvaćanja i na kraju ga je slovenski parlament prihvatio (protiv zakona mora glasati većina birača ali najmanje 1/5 od ukupnog broja).</i></p> <p><i>Detaljno obrazloženje prilažem u širem tekstu o pravilima odlučivanja na referendumu, koji je predviđen za objavu u listu 'Informator'.</i></p> <p><i>4) U poglavlju o mjesnoj, lokalnoj i regionalnoj samoupravi predviđaju se naoko male, ali zapravo izvanredno značajne promjene. One se ne sastoje tek u terminološkim promjenama naziva jedinica“ područne (regionalne) samouprave“ u „regionalnu samoupravu“, već u tome da se <u>uvodi nova regionalna jedinica – regija, uz postojeću regionalnu jedinicu – županiju.</u></i></p> <p><i>Predloženim promjenama čl. 134, st. 2. Ustava jedinice regionalne samouprave bile bi županije i regije. Dakle, promjenom Ustava uz postojeće kvazi-regionalne jedinice županije ustrojile bi se i</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog detaljnijeg uređivanja lokalne i regionalne samouprave Ustava (i Prijedloga): Primjedba nije prihvaćena. Naime, odredbe Ustava Republike Hrvatske samo pružaju okvir za uređenje predmetnih pitanja. I do sada, odredbama Ustava nije toliko detaljno bilo propisano uređenje lokalne i regionalne samouprave te predlagatelj smatra kako i nadalje navedena pitanja treba prepustiti zakonodavnom uređenju.</p>
--	--	---

regije. Obje jedinice – županije i regije – se tretiraju jednako i ravnopravno kao regionalne jedinice. Napominjem da nigdje u Europi ne postoje dvije vrste regionalnih jedinica. U nekoliko većih europskih država (Njemačka, Francuska, Italija, Poljska, Ukrajina) postoje tri razine lokalne i regionalne samouprave tako da najnižu razinu čine općine, a najvišu regije (u pojedinim državama kao u Njemačkoj to su landeri, u Poljskoj vojvodstva), a postoji srednja razina koju čine distrikti, departmani u Francuskoj, okruzi (kreise) u Njemačkoj). No, prema predloženim promjenama Ustava županije nisu predviđene kao srednji stupanj lokalne samouprave, između općina i regija, već se tretiraju kao regionalne jedinice.

Pored toga, u predloženoj promjeni čl. 135, st. 2. Ustava županije i regije bi dijelile postojeći djelokrug regionalnih poslova, a koja podjela bi bila precizirana tek zakonom. Bitno je stoga naglasiti da će se zadržati županije s manjim djelokrugom i manjim poreznim prihodima, jer će dio djelokruga i poreza morati biti zakonom dodijeljen regijama, a već sada županije ne ispunjavaju temeljnu svrhu svojevrstnih kvazi-regionalnih jedinica.

Ono što smatram najvažnijim jest činjenica da se predloženim promjenama stvara novi tip jedinice – regija, koja će imati zasebno predstavničko tijelo, a morati će imati i izvršno tijelo, bez obzira kako bi ono bilo birano, što predstavlja novu razinu ne samo političkog predstavnništva već i posljedično

		<p><i>regionalne uprave. Smatram da je Hrvatska, prema teritoriju i stanovništvu, premala država da ima tri razine lokalne/regionalne samouprave, odnosno dvije razine regionalne samouprave. <u>Svako uvođenje regija kao jedinica regionalne samouprave mora biti popraćeno istovremeno ukidanjem županija kao kvazi-regionalnih jedinica i promjenom Ustava moralo bi se predvidjeti, u prijelaznim odredbama, odnosno u Ustavnom zakonu za provedbu Ustava vremenski rok za konstituiranje regija (najprimjerenije bi bilo po isteku sadašnjeg mandata 2017.) i ukidanje županija.</u></i></p> <p><i>Ne bi bilo prihvatljivo zadržati županije kao srednji stupanj teritorijalne lokalne samouprave, između općina/gradova i regija.“.</i></p>	
5.	<p>Izv. prof. dr. sc. SANJA BARIĆ, predstojnica Katedre za ustavno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci</p>	<p>Izražene su sljedeće načelne primjedbe:</p> <p><i>„1. Trajanje javne rasprave – razdoblje javne rasprave, od 21. do 27.11. je potpuno neprimjereno kratko razdoblje. Protivno je odredbama kako Zakona o pravu na pristup informacijama, tako i Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata, tj. <u>pravilima dobre ustavne prakse</u> koja pravila su sadržana u navedenim aktima, a i u nizu mišljenja Venecijanske komisije. Ponovno naglašavam: Ustav vrijedi onoliko koliko je prihvaćen od svekolike javnosti, što se, između ostalog, postiže u širokom</i></p>	<p>Obrazloženje uz načenu primjedbu: Primjedba je prihvaćena. Naime, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav je na 54. sjednici 2013. donio Odluku o produljenju roka javne rasprave u trajanju od 21. studenoga 2013. do 6. prosinca 2013.</p>

		<p><i>postupku javne rasprave. Ne treba posebno isticati nesumnjivi utjecaj rasprave na kvalitetu konačnih rješenja. Ovako kratka rasprava gotovo da i nema smisla.</i></p> <p>2. Izyješće Ustavnog suda RH u povodu pete promjene Ustava RH br. U-X-5076/2013 od 15. listopada 2013. – za pohvaliti je da su neka utvrđenja Ustavnog suda RH (npr. o pravnoj snazi Ustavnog zakona za provedbu Ustava RH) uzeta u obzir prilikom pripreme ovog Nacrta. Podsjećam ustavotvorca na potrebu izvršavanja i ostalih uputa Ustavnog suda RH iz ovog Izyješća, napose o a) potrebi uporabe ispravnog akta za promjenu ustava – Ustavnog zakona za izmjenu i dopunu Ustava (što u ovom Nacrtu ponovno nije slučaj), zatim o b) potrebi izrade ispravnog pročišćenog teksta i konačno o c) potrebnoj skrbi oko točnih inačica prijevoda Ustava RH na strane jezike. Sve ove napomene <u>važne su radi uvođenja elementarnog reda u ustavnopravni poredak</u>, red koji se – što pozdravljam – djelom uvodi predloženom eliminacijom „neprirodnih akata“ u našem sustavu (ustavni zakoni koji su zapravo organski zakoni – slučaj Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina), odnosno „varljivih akata“ (ustavni zakoni koji su to prema imenu, ali se svaki put donose drugačijom većinom, pa uopće nije jasno</p>	<p>Obrazloženje uz načelne primjedbe o potrebi uporabe ispravnog akta za promjenu Ustava, o potrebi izrade ispravnog pročišćenog teksta Ustava te o potrebi dulje i obuhvatnije rasprave o referendumu: Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
--	--	---	--

		<p><i>koja je njihova pravna priroda i učinak – slučaj ustavnih zakona za provedbu Ustava RH). No, na redu valja dosljedno inzistirati u svim slučajevima i ponovno podsjetiti da <u>Ustavni sud RH nema samostalno pravo izraditi pročišćeni tekst Ustava RH, ali je u pravu kada ukazuje na činjenicu da je pročišćeni tekst koji je izradilo ovlašteno tijelo neispravno sastavljen. Dužnost je ustavotvorca da o tome vodi računa.</u></i></p> <p>3. Odredbe o referendumu – iako nacrt pokazuje ispravan pravac poboljšanja, potrebna je puno ozbiljnija i dugotrajnija rasprava o svakom od elemenata koji se mijenjaju. To nisu rješenja koja se smiju u tako kratkom vremenu usvojiti <u>bez ozbiljnog razmatranja praktičnih posljedica usvajanja bilo kojeg predloženog rješenja</u>, a koja rasprava se može i mora voditi uz sudjelovanje sveučilišnih nastavnika koji se bave ovom materijom i imaju široki uvid u komparativna iskustva, praksu, komparativne pogreške i rješenja. Napominjem da bi valjalo razmisliti i o izmjeni Ustavnog zakona o Ustavnom sudu RH (ili barem dopuni ovog Ustavnog članka), kojim izmjenama i dopunama bi se navela <u>prethodna nadležnost Ustavnog suda RH u pitanjima postavljenim putem narodne inicijative</u>. Dakle, radi se o vrlo važnom institutu kojeg valja sustavno zamisliti i</p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za potrebom dugotrajnije rasprave o pitanjima vezanim za predloženo uređivanje referenduma te o prijedlogu za izmjenom Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske:</p> <p>Predlagatelj ističe kako je glede prijedloga za dugotrajnijom raspravom o pitanjima vezanim za predloženo uređivanje referenduma, provedeno internetsko savjetovanje u trajanju od 21. studenoga 2013. do 6. prosinca 2013., tijekom kojega je zainteresirana javnost bila pozvana da dostavi svoje primjedbe i prijedloge na Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Također, predlagatelj ističe kako je glede izmjene Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, Radna skupina za izradu Prijedloga nacrta Promjene Ustava Republike Hrvatske na 5. sjednici održanoj 14. studenoga 2013., usvojila Zaključak kojim se poziva ovlašteni predlagatelj da pokrene postupak izmjene Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske u dijelu koji se odnosi na nadležnost Ustavnog</p>
--	--	--	---

		<p><i>onda regulirati korak po korak u potrebnim aktima, a ne samo ovako, čini se, i dalje paušalno, ulaziti u izmjene regulacije ove problematike.“.</i></p>	<p>suda Republike Hrvatske da ocjenjuje ustavnost referendumskeg pitanja.</p>
		<p>U pogledu konkretnih dijelova i članaka teksta istaknuto je sljedeće:</p> <p>„1. Čl. 18. – <i>Ustavni zakon za provedbu Ustava RH bi, prema uputi Ustavnog suda RH, valjalo donijeti istovremeno kada i sam Ustav RH, a ako to nije moguće, onda u što kraćem i razumnom roku. Rok od 6 mjeseci je nerazumno dugačak jer u bitnome utječe na stvarnu primjenu novih ustavnih odredbi pa de facto odgađa njihovu primjenu i time ponovo predstavlja korak u pravcu stvaranja nereda u ustavnopravnom poretku. Predloženo rješenje u ovakvom Nacrtu samo je refleksija pretjerane žurbe u ustavotvornom procesu. Kada bi se cijeli ovaj postupak usporio, bilo bi vremena ne samo za kvalitetnija rješenja vezana za zastaru, referendum i regionalizam, već i za pripremu odgovarajućeg Ustavnog zakona za provedbu Ustava RH koji bi mogao biti usvojen zajedno s Ustavnim zakonom o izmjenama i dopunama Ustava RH.</i></p> <p>2. Čl. 19. – <i>svakako bi bilo potrebno da izmjene i dopune stupaju na snagu <u>dan</u> nakon objave u NN.“.</i></p>	<p>Primjedba je prihvaćena.</p> <p>Objasnilo se na prijedlog drugačijeg propisivanja stupanja na snagu Promjene Ustava iz članka 19. Prijedloga: Zbog posebnosti postupka donošenja i proglašenja Promjene Ustava, a sukladno odredbama sadržanih u Glavi IX Ustava</p>

			Republike Hrvatske, primjedba nije prihvaćena.
6.	JURAJ RAČIĆ	<p>Izražena je sljedeća načelna primjedba:</p> <p><i>„U načelnom smislu ovaj prijedlog za utvrđivanje nacрта promjene Ustava Republike Hrvatske je dobar, ali po mom mišljenju u Ustav bi trebalo staviti i članak po kojem vlast u RH (zastupnik u Saboru, ministar, premijer, Predsjednik RH) ne bi mogla biti osoba koja je surađivala s UDBOM u bilo kojoj godini života, niti osoba koja je odslužila kaznu za gospodarski kriminal, oružanu pljačku, ubojstvo...Isto tako abolirani pripadnici bilo koje nacionalnosti ne bi smjeli biti u Saboru.“</i></p>	<p>Objasnilo je uz načelnu primjedbu: Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskom saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
		<p>Na članke koji su navedeni u Prijedlogu za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske izražene su sljedeće primjedbe i prijedlozi:</p> <p><i>„1. Članak 3 U članku 31. stavku 4. iza riječi: „propisana zakonom,“, dodaju se riječi: „kaznena djela teških ubojstava propisana posebnim zakonom“.</i></p> <p><i>- ovako postavljen Članak znači kako bi svaka vlast mogla mijenjati natpolovičnom većinom taj zakon i sama određivati što je to teško ubojstvo. Zbog čega se ne bi navelo: komunistički zločini, zločini iz mržnje, zločini za koje je predviđena kazna zatvora</i></p>	<p>Objasnilo je na prijedlog za izmjenom članka 3. Prijedloga: S obzirom da će kaznena djela teških ubojstava biti uređena Ustavnim zakonom za provedbu Ustava Republike Hrvatske, a Prijedlog predviđa u članku 5. kojim se mijenja članak 81. Ustava Republike Hrvatske, posebnu dvotrećinsku većinu za donošenje i poseban postupak, primjedba nije prihvaćena. Osim toga, predloženim prijedlogom obuhvaćena su sva teška ubojstva, a ne samo ona navedena u primjedbi.</p>

	<p><i>u trajanju od 20 – 40 godina.</i></p> <p><i>2. Članak 6 - Iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:</i></p> <p><i>„Referendum se ne može raspisati o pitanjima: koja se odnose na obveze koje proizlaze iz međunarodnih ugovora, osim potvrđivanja, otkazivanja ili povlačenja iz tih ugovora.</i></p> <p><i>- Ovo je nepotrebno jer ako se raspiše referendum o obvezama na neki način se raspisuje referendum i o otkazivanju ili povlačenju iz tih ugovora. Naime ako se promijeni jedan stavak ugovora ukoliko ga ne potvrdi druga strana on nije valjan. Dakle samom promjenom određene obveze ugovor kao da nije ni sklopljen (nisam pravnik, ali mislim kako je tako).</i></p> <p><i>- Dopuštanjem promijene međunarodnih ugovora putem referenduma treba paziti kako ne bi došlo do veće štete nego koristi u smislu plaćanja penala, npr. koncesija Autocesta potpiše se ugovor i referendumom se iz njega povuče, a RH onda na zahtjev koncesionara vrati novac + kamate + propuštenu zaradu.</i></p> <p><i>3. Članak 4 „Članak 79. Zasjedanje Hrvatskoga sabora saziva predsjednik Hrvatskoga sabora. Predsjednik Hrvatskoga sabora dužan je sazvati zasjedanje Hrvatskoga sabora na zahtjev Predsjednika Republike, Vlade Republike Hrvatske ili trećine zastupnika</i></p> <p><i>- U ovom članku Ustava bih stavio i iz riječi</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za izmjenom članka 6. Prijedloga: Primjedba nije prihvaćena. Naime, predlagatelj smatra kako je odredbe o raspisivanju referenduma u smislu ograničenja pitanja o kojima se referendum ne može raspisati, posebno glede međunarodnih ugovora, potrebno urediti na predloženi način, s obzirom da se njihove odredbe (znači obveze koje proizlaze iz međunarodnih ugovora), mogu mijenjati ili ukidati samo uz uvjete i na način koji su u njima utvrđeni ili suglasno općim pravilima međunarodnog prava.</p> <p>Obrazloženje na primjedbu za izmjenom članka 4. Prijedloga: Primjedba nije prihvaćena. Naime, s obzirom na nomotehniku pisanja odredbi Ustava Republike Hrvatske iz samog teksta predložene odredbe jasno proizlazi da se radi o Predsjedniku Republike Hrvatske, odnosno zastupnicima u Hrvatskom saboru. Također, prijedlog da se doda stavak 2., nije prihvaćen. Naime, postupak sazivanja sjednice</p>
--	--	--

		<p><i>Predsjednika Republike stavio riječ Hrvatske, Naime predsjednik Republike može biti i predsjednik Republike Srbije, a on koliko znam ne može nama naređivati. Osim toga nije jasno i koja je ta trećina zastupnika, je li ta trećina zastupnika, trećina zastupnika gradskog vijeća grada Lipika ili Sabora RH. U Ustavu treba staviti Republike Hrvatske, osim ako se sramimo naziva Hrvatska. Osim toga što ako je Predsjednik Sabora RH umro ili je u komi tko onda saziva sjednicu Sabora. Mišljenja sam kako bi Članak trebao glasiti:</i></p> <p><i>Zasjedanje Hrvatskoga sabora saziva predsjednik Hrvatskoga sabora. Predsjednik Hrvatskoga sabora dužan je sazvati zasjedanje Hrvatskoga sabora na zahtjev Predsjednika Republike Hrvatske, Vlade Republike Hrvatske ili trećine zastupnika Sabora Republike Hrvatske.</i></p> <p><i>Stavak 2. U slučaju spriječenosti zbog bolesti, smrti, otmice, sjednicu Sabora Republike Hrvatske saziva najstariji zastupnik.“.</i></p>	<p>Hrvatskoga sabora, detaljnije je uređen odredbama Poslovnika Hrvatskoga sabora.</p>
7.	MILA JELAVIĆ, pravobraniteljica za djecu	<p>Izražene su sljedeće načelne primjedbe:</p> <p><i>„1. članak 30. Ustava Republike Hrvatske propisuje kako kaznena osuda za teška i osobito nečasna kaznena djela može, u skladu sa zakonom, imati za posljedicu gubitak stečenih ili zabranu stjecanja na određeno vrijeme nekih prava na obavljanje određenih poslova, ako to zahtijeva zaštita pravnog poretka. Spolni delikti na štetu djece, svakako su među najtežim kaznenim</i></p>	

		<p><i>djelima koji ostavljaju trajne i nesagledive posljedice, kako za dijete koje je žrtvom takvog kaznenog djela, ali svakako i za društvo u cjelini. Imajući to u vidu, slobodni smo predložiti da se izmjeni članak 30. Ustava, na način da se brišu riječi „na određeno vrijeme“. Na taj način, omogućilo bi se iznalaznje adekvatnih i na Ustavu utemeljenih zakonodavnih rješenja za mogućnost trajne zaštite djece od počinitelja spolnih delikata, budući da bi se stvorili preduvjeti za provjeru osoba koje rade s djecom ili skrbe o njima (posvojitelji, udomitelji, skrbnici), a što sada s nastupom rehabilitacije i brisanjem podataka iz kaznene evidencije nije moguće.</i></p> <p><i>2. Pravobraniteljica za djecu predlaže da se čl. 31. Ustava utvrdi da kaznena djela spolnog nasilja nad djecom (osobe do 18 godina života) ne zastarijevaju. Spolno nasilje je jedno od najtežih oblika nasilja nad djecom, a to podrazumijeva i odgovornost društva da na odgovarajući način osudi, spriječi i onemogući takva djela. Prema Kaznenom zakonu, za neke spolne delikte počinjene na štetu djece, kao što su zadovoljavanje pohote pred djetetom, mamljenje djece za zadovoljavanje spolnih potreba, bludne radnje nad djetetom starijim od 15 godina, spolno uznemiravanje djeteta starijeg od 15 godina, za koje su</i></p>	<p>Obrazloženje uz načelne primjedbe: Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
--	--	--	--

propisane niže vremenske kazne, kazneni progon zastarijeva u relativno kratkom periodu. Konvencija Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja (čl. 33.) traži da rok zastare za pokretanje kaznenog postupka za spolne delikte počinjene nad djetetom bude dovoljan kako bi se omogućilo učinkovito pokretanje postupka nakon što je dijete žrtva postalo punoljetno. S obzirom na narav seksualnih delikata i posljedice koje dijete izloženo seksualnom zlostavljanju trpi, smatramo kako je potrebno onemogućiti nastup zastare kod ove vrste kaznenih djela, osobito iz razloga generalne prevencije u onim slučajevima gdje postoji opasnost od ponavljanja kaznenog djela prema novim generacijama djece koja mogu biti seksualno zlostavljana ukoliko se počinitelj ne procesuiru.

3. Djeca u Ustavu nisu u aktivnom položaju i nisu istaknuta kao posebna skupina građana, a zbog svojih razvojnih ograničenja, ovisna su o odraslima. Samim time potrebno je osigurati dodatne mehanizme kojima će država stvoriti uvjete da djeca ne budu samo pasivni primatelji pomoći i zaštite nego i aktivni sudionici kako svog razvoja, tako i oblikovanja društvene zajednice. Djeca su često u diskriminiranom položaju i neprepoznati u

		<p><i>svojim specifičnim razvojnim potrebama. Zato smatramo kako ih je potrebno dodatno istaknuti kao ravnopravnu grupu građana, dati im aktivnu ulogu i osigurati razvojni pristup u svim djelovanjima države koja se izravno ili neizravno na njih odnose. Ustav kao temeljni pravni dokument priznaje djetinjstvo kao sveobuhvatnost razvojnih i aktivnih potreba djece kao ravnopravnih građana, te smatramo kako je i načelu dobrobiti djeteta potrebno dati ustavno jamstvo. Dobrobit djeteta terminološki je sveobuhvatniji pravni pojam, koji uključuje i načelo najboljeg interesa djeteta kao jednog od postulata na kojima počiva i Konvencija o pravima djeteta. Osim toga, Ustavom je izriekom potrebno priznati prava djece u Republici Hrvatskoj i njihovu ustavnu zaštitu. Znanosti koje se bave razvojem djece priznaju neprijepornu važnost roditelja u odrastanju. Zakonska ograničenja su moguća i ponekad nužna radi zaštite najboljih interesa djeteta. Naime, roditeljske odluke često nisu u najboljem interesu djeteta, a istovremeno mogu poslužiti za manipulaciju djecom zbog drugih interesa. Roditelji trebaju imati pravo i slobodu odlučivati o odgoju djece samo na način koji je u skladu s postulatima zaštite dječjih prava, o čemu postoji i praksa Europskog suda za zaštitu ljudskih prava. Uz djecu koja imaju teškoće u razvoju i</i></p>	
--	--	--	--

		<p><i>socijalno ugroženu djecu država osobitu njegu, obrazovanje i skrb treba osigurati i bolesnoj djeci, nadarenoj djeci, kao i djeci pripadnicima pojedinih posebno ranjivih skupina poput djece pripadnika nacionalnih manjina, tražitelja azila, azilante, djece u migracijama, žrtve trgovanja djecom, djece čiji su roditelji u zatvoru, djece u institucionalnoj skrbi i dr.“.</i></p>	
		<p>Izraženi su sljedeći prijedlozi:</p> <p><i>„1. Predlažemo da se u čl. 30. Ustava brišu riječi „na određeno vrijeme“ tako da članak 30. glasi:</i></p> <p><i>„Kaznena osuda za teška i osobito nečasna kaznena djela može, u skladu sa zakonom, imati za posljedicu gubitak stečenih ili zabranu stjecanja nekih prava na obavljanje određenih poslova, ako to zahtijeva zaštita pravnog poretka.“</i></p> <p><u><i>Obrazloženje:</i></u></p> <p><i>Predloženom promjenom omogućilo bi se iznalaženje adekvatnih i na Ustavu utemeljenih zakonodavnih rješenja za mogućnost trajne zaštite djece od počinitelja spolnih delikata, budući da bi se stvorili preduvjeti za provjeru osoba koje rade s djecom ili skrbe o njima (posvojitelji, udomitelji, skrbnici), a što sada s nastupom rehabilitacije i brisanjem podataka iz kaznene evidencije nije moguće.</i></p> <p><i>2. Predlažemo da se u čl. 31. st. 4. Ustava dodaju</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za izmjenom članka 30. Ustava:</p> <p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>

	<p><i>riječi „ kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta“ tako da stavak glasi:</i></p> <p><i>„Ne zastarijevaju kaznena djela ratnog profiterstva, kao ni kaznena djela iz procesa pretvorbe i privatizacije, počinjena u vrijeme Domovinskog rata i mirne reintegracije, ratnog stanja i neposredne ugroženosti neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti države, propisana zakonom, kaznena djela teških ubojstava te kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta propisana posebnim zakonom ili ona koja ne zastarijevaju prema međunarodnom pravu. Imovinska korist, ostvarena tim djelima ili povezana s njima, oduzet će se.“</i></p> <p><u><i>Obrazloženje:</i></u></p> <p><i>S obzirom na narav seksualnih delikata i posljedice koje dijete izloženo seksualnom zlostavljanju trpi, smatramo kako je potrebno onemogućiti nastup zastare za kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, osobito iz razloga generalne prevencije u onim slučajevima gdje postoji opasnost od ponavljanja kaznenog djela prema novim generacijama djece koja su u potencijalnoj opasnosti od seksualnog zlostavljanja ukoliko se počinitelj ne procesuiru.</i></p> <p><i>3. Također predlažemo da se članak 63. Ustava izmijeni na način da glasi:</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za dopunom članka 31. stavka 4. Ustava:</p> <p>S obzirom na propisane zastarne rokove u domaćem kaznenom zakonodavstvu za kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta te s obzirom na motiv predlagatelja za propisivanje nezastarijevanja kaznenih djela teških ubojstava, prijedlog nije prihvaćen. Naime, svakako se željelo omogućiti pokretanje kaznenog progona protiv onih počinitelja kaznenih djela teških ubojstava za koja nije postojala „volja“ za pokretanjem kaznenog progona u trenutku njihova počinjenja.</p> <p>Obrazloženje na prijedlog za dopunom odredaba Ustava: Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati.</p>
--	--	--

	<p>„Država jamči, štiti i promiče prava djece. U svim postupanjima, dobrobit djeteta mora imati prednost.</p> <p>Roditelji su prije svih dužni brinuti o odgoju i razvoju djece, ako to nije u suprotnosti s najboljim interesima djeteta.</p> <p>Država osigurava uvjete za ostvarenje roditeljske skrbi koja će jamčiti djetetu sudjelovanje u zajednici te potpun i skladan razvoj.</p> <p>Bolesna djeca, djeca s teškoćama u razvoju, nadarena djeca, socijalno ugrožena djeca te djeca pripadnici posebno ranjivih skupina imaju pravo na osobitu njegu, obrazovanje i skrb.</p> <p><i>Djeca su dužna brinuti se za stare i nemoćne roditelje.</i></p> <p><i>Država osobitu skrb posvećuje djeci bez roditelja i onima za koje se ne brinu roditelji. “</i></p> <p><u>Obrazloženje</u></p> <p><i>Ustav kao temeljni pravni dokument treba priznati djetinjstvo kao sveobuhvatnost razvojnih i aktivnih potreba djece kao ravnopravnih građana te stoga predlažemo da se načelu dobrobiti djeteta dade potrebno ustavno jamstvo. Dobrobit djeteta terminološki je sveobuhvatniji pravni pojam, koji uključuje i načelo najboljeg interesa djeteta, kao jednog od postulata na kojima počiva i Konvencija o pravima djeteta. Osim toga, Ustavom je izrijeком potrebno priznati prava djece u Republici Hrvatskoj</i></p>	<p>Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
--	---	---

	<p><i>i njihovu ustavnu zaštitu.</i></p> <p><i>Znanosti koje se bave razvojem djece priznaju neprijepornu važnost roditelja u odrastanju, međutim roditeljske odluke nerijetko nisu u najboljem interesu djeteta, a istovremeno mogu poslužiti za manipulaciju djecom zbog drugih interesa. Roditelji trebaju imati pravo i slobodu odlučivati o odgoju djece samo na način koji je u skladu s postulatima zaštite dječjih prava, o čemu postoji i praksa Europskog suda za zaštitu ljudskih prava te su stoga nužna ograničenja radi zaštite najboljih interesa djeteta.</i></p> <p><i>Naglašavajući važnost roditeljske uloge na uravnotežen i potpun razvoj djeteta, država treba preuzeti odgovornost za stvaranje uvjeta za ostvarivanje poticajne i odgovorne roditeljske uloge, a samim time i poticajne obiteljske funkcije. Ograničenje na razvoj osobnosti ne oslikava cjelovitost i višedimenzionalnost djetetovog razvoja i ljudskog funkcioniranja te stoga predlažemo promjenu termina</i></p> <p><i>Zbog terminološkog usklađenja sa suvremenim pristupima bolestima i teškoćama u razvoju te jasnije formulacije socijalno zapuštenog djeteta predlažemo promjenu sadašnjeg stavka 3. ovog članka te njegovu dopunu kako bi se država obvezala na osiguranje osobite njege, obrazovanja i skrbi za bolesnoj djeci, nadarenu djecu, kao i djecu pripadnike pojedinih posebno ranjivih skupina poput djece pripadnika nacionalnih manjina,</i></p>	
--	--	--

		<p><i>tražitelja azila, azilante, djece u migracijama, žrtve trgovanja djecom, djece čiji su roditelji u zatvoru, djece u institucionalnoj skrbi i dr.</i></p> <p><i>Terminološki treba izmijeniti i stavak 5., na način da se riječ maloljetnici zamijeni riječju djeca, sukladno odredbama Konvencije o pravima djeteta.“.</i></p>	
8.	<p>HRVATSKI INSTITUT ZA LOKALNU SAMOUPRA VU OSIJEK (HILS)</p> <p>prof.dr.sc. ZVONIMIR LAUC, predsjednik</p> <p>dr.sc. DAVOR BRUNČIĆ, potpredsjednik</p>	<p>Izražene su sljedeće načelne primjedbe:</p> <p><i>„Smatramo poželjnim i nužnim pojam "područne" potpuno izbrisati iz Ustava, a onda i iz zakona i drugih propisa, kako je to predloženo. Pojam "područno" na kojem počivaju postojeće županije nekomunikativan je i neprevediv na druge jezike. No, zamjena pojmom "regionalno" ne treba biti tek jezična korekcija.</i></p> <p><i>Regija i regionalizacija kao pojmovi nisu jednoznačni. Za EU one imaju prvenstveno ekonomsko značenje. U europskim okvirima razmišljanja, ideja regija je prvenstveno odgovor na potrebu iznalaženja razine odlučivanja koja bi bila dovoljno prostrana kako bi zadovoljila zahtjeve planiranja korištenja prostora i razvitka (gospodarskog, društvenog i kulturnog) i koordinacije, a koja je dovoljno lokalna da ostane pod nadzorom građana. Primjenom načela supsidijarnosti to je razina koja je odgovorna za sve ono što može učiniti bolje negoli središnja Vlada, a</i></p>	<p>Obrazloženje uz načelne primjedbe:</p> <p>Primjedba nije prihvaćena. Naime, odredbe Ustava Republike Hrvatske kojima je uređena lokalna i regionalna samouprava, samo pružaju okvir za uređenje predmetnih pitanja. I do sada odredbama Ustava nije toliko detaljno bilo propisano uređenje lokalne i regionalne samouprave te predlagatelj smatra kako i nadalje navedena pitanja treba prepustiti zakonodavnom uređenju.</p>

	<p>što nadilazi mogućnosti lokalne samouprave.</p> <p>Sadašnje županije krojene su kao "područja". Regije i regionalizacija su značajno suptilnije, jer one su rezultat tradicije, osjećaja i prepoznavanja domicilnog stanovništva "ponašanja i običaja srca i uma" (Tocqueville). Regije su optimalne planske i razvojne zajednice podobne za provedbu europske i nacionalne politike regionalnog razvoja, oblikovanjem i provedbom krupnih projekata kojima se ostvaruje politika uravnoteženog regionalnog razvoja kao pretpostavke stabilnosti državne zajednice.</p> <p>Drugim riječima, poželjno je definirati što su regije!“.</p>	
	<p>Izražene su sljedeće primjedbe i prijedlozi:</p> <p>„Člankom 12. Prijedloga (koji se odnosi na članak 134. stavak 2. Ustava) uz županije se kao regionalne jedinice uvode i regije. Iz cjelokupnog teksta prijedloga nije razvidno razlikovanje između ovih dviju jedinica. Do sada provedene analize ukazuju na potrebu (i mogućnost) uvođenja samo jednog tipa jedinice teritorijalne samouprave na regionalnoj razini u Republici Hrvatskoj. Regija može ponijeti naziv županije, ali istodobna egzistencija dvije samoupravne jedinice na istoj razini nije opravdana. Komparativna iskustva potvrđuju ovu tvrdnju. Alternativno, postojeće županije je uz regije kao samoupravne jedinice moguće zadržati i kao upravne kotare</p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za izmjenom članka 12. Prijedloga:</p> <p>Primjedba nije prihvaćena. Naime, odredbe Ustava Republike Hrvatske kojima je uređena lokalna i regionalna samouprava, samo pružaju okvir za uređenje predmetnih pitanja. I do sada odredbama Ustava nije toliko detaljno bilo propisano uređenje lokalne i regionalne samouprave te predlagatelj smatra kako i nadalje navedena pitanja treba prepustiti zakonodavnom uređenju.</p>

		<p><i>karakteristične za hrvatsku pravnu povijest, ali i danas prisutne u pravnim sustavima niza zemalja označenih imenom distrikta.</i></p> <p><i>Slijedom usmjerenja ka izgradnji regije kao samoupravne jedinice, nužno je dograditi i članak 135. stavak 2. Ustava djelokrugom koji pripada regionalnoj razini, primjerice: zaštite okoliša i prirode, vodnog gospodarstva i dr., odnosno određenjem da je riječ o poslovima koji su od regionalnog značaja odnosno od utjecaja na regiju kao cjelinu, da je riječ o poslovima kojima se ostvaruju zajednički interesi za više općina te da je riječ o javnim poslovima koji prelaze kapacitet jedinica lokalne samouprave koje obuhvaćaju.“.</i></p>	
9.	<p>RANKO PEROŠEVIĆ („u ime nekoliko diplomiranih pravnika i odvjetnika iz Rijeke“)</p>	<p>Predložene su sljedeće izmjene Ustava RH:</p> <p><i>„1. Predlažemo izmjenu članka 124. stavka 5. Ustava tako da se u tom članku riječi "jedanaest članova" zamijene riječima "sedam članova", a riječi "sedam sudaca" zamijene riječima "tri suca". Izmijenjeni članak bi onda glasio:</i></p> <p><i>Državno sudbeno vijeće ima sedam članova, a čine ga tri suca, dva sveučilišna profesora pravnih znanosti i dva saborska zastupnika, od kojih je jedan iz redova oporbe.</i></p> <p><i>Naknadno bi u tom smjeru trebalo izmijeniti i Zakon o državnom sudbenom vijeću.</i></p> <p><i>Obrazloženje za izmjenu članka 124. stavak 5.</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za izmjenom članka 124. Ustava:</p> <p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta</p>

	<p><i>Ustava:</i></p> <p><i>U svojem dosadašnjem radu Državno sudbeno vijeće je pokazalo da jedino dobro zna namještati rezultate pismenih i usmenih ispita kandidata za suce tako da konačni zbroj bodovanja bude takav da uvijek prođe onaj kandidat za kojega su se tih sedam sudaca članova DSV unaprijed dogovorili. Prema izjavama kandidata i jednog člana DSV-a kojeg osobno poznajemo to je gotovo pravilo, uz vrlo rijetke iznimke. Namještaju časna radna mjesta sudaca za svoje žene, djecu, rodbinu - uglavnom, ovako dalje više ne može. Ove su izmjene naprosto hitne i prijeko potrebne radi sprečavanja daljnjeg samovlašća dijela članova DSV-a.</i></p> <p><i>Ponašanje tih sedam navedenih sudaca na usmenim ispitima prema kandidatima je upravo skandalozno, puno ismijavanja, prezira i omalovažavanja u stilu: "Kolegice, jeste li si možda već rezervirali parking pred našom zgradom", aludirajući na to da će dotična kandidatkinja još puno puta dolaziti na DSV, a nikada biti izabrana za suca (jer je već "rezervirano"). Ovo je samo jedan u nizu takvih primjera.</i></p> <p><i>Dva sveučilišna profesora i dva Saborska zastupnika člana DSV ne mogu tu ništa napraviti niti učiniti, a niti im se suprotstaviti jer ih je premalo (četiri). Ovo je praksa u radu DSV-a praktično od njegova (otužnog) nastanka.</i></p>	<p>promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
--	--	---

	<p><i>Radi zaustavljanja takve katastrofalne prakse učestalog namještanja natječaja za izbor časne funkcije sudaca predlažemo stoga smanjenje broja sudaca u ukupnom sastavu DSV-a sa sedam na tri kako bi im se na taj način ograničio utjecaj. Time bi automatski ojačao sustav kontrole sastavljen od dva sveučilišna profesora i dva Saborska zastupnika na vrlo visoki nivo.</i></p> <p><i>Također, u ovo doba velike ekonomske krize smatramo da je duboko nemoralno imati toliko veliki broj članova DSV-a koji se nalaze na proračunu RH te bi stoga smanjenje njihova broja za četiri člana (iz redova sudaca) predstavljao i određenu uštedu u proračunu. Smatramo da bi takav potez bio lijepo pozdravljen i od strane javnosti.</i></p> <p><i>Svakako Vas molimo da ovdje nešto poduzmete!</i></p> <p><i>2. Druge članke koje predlažemo izmijeniti su članak 126. stavak 1. Ustava tako da se riječi "trinaest sudaca" (Ustavnog suda) zamijeni riječima "devet sudaca".</i></p> <p><i>Predlažemo i potpuno brisanje alineje 4. u članku 129. Ustava koji regulira nadležnost Ustavnog suda (odlučivanje povodom ustavnih tužbi).</i></p> <p><i>Obrazloženje za izmjene članka 126. stavka 1. Ustava:</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za izmjenom članka 126. Ustava:</p> <p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese</p>
--	--	---

	<p><i>Kada promotrimo broj stanovnika i BDP i stavimo ih u razmjer, možemo slobodno ustvrditi da je broj ustavnih sudaca u RH prevelik. U Sloveniji Ustavni sud ima 9 sudaca, u BiH ih je 7, a u Crnoj Gori također 7.</i></p> <p><i>Toliko broj sudaca predstavlja preveliki državni trošak za državni proračun (pogotovo kada vidimo natpise u novinama da ništa ne rade...). Nadalje, ovoliki broj sudaca Ustavnog suda koji imamo danas doveo nas je u nezavidnu situaciju da se uz njih neprestano vežu neki skandali kao npr. izjave suca Smiljka Sokola da novac nije imovina, očiti nepotizam prilikom odabira za suca bivše supruge pok. Ivice račana (Agate Račan), zatim optužbe za navodno silovanje za suca Vice Vukojevića, skandal s izborom za suca Slavice Banić koja navodno nije imala niti formalne pretpostavke za izbor, optužbe za navodnu utaju poreza za suca Marka Babića, namještanje Ustavnog zakona o Ustavnom sudu da bi za suca bila izabrana Jasna Omejec itd. Ovo je stvarno previše i za ovako skandalima bogatu državu kakva je naša.</i></p> <p><i>Obrazloženje za brisanje alineje 4. u članku 129. Ustava:</i></p> <p><i>Ustavni sud (prema informacijama od dvoje kolega odvjetnika) gotovo sve ustavne tužbe odbacuje (navodno je neke od njih Europski sud za ljudska prava nakon žalbe usvojio) što navodi na zaključak da bi bilo bolje ovu nadležnost Ustavnog suda</i></p>	<p>Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p> <p>Obrazloženje na prijedlog za izmjenom članka 129. Ustava:</p> <p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
--	---	--

		<p><i>potpuno isključiti (- odlučuje povodom ustavnih tužbi protiv pojedinačnih odluka državnih tijela ...).</i></p> <p><i>Naknadno bi u tom smjeru trebalo izmijeniti i Ustavni zakon o Ustavnom sudu.“.</i></p>	
10.	EMANUEL MATEŠIĆ	<p>Izražena je sljedeća načelna primjedba:</p> <p><i>„Predlažem da se prilikom promjena Ustava pobrine za trenutačnu situaciju u kojoj Ustavni sud Republike Hrvatske postupi po vlastitom redakcijski pročišćenom tekstu Ustava (dostupan na www.usud.hr) dok sve ostale institucije Republike Hrvatske navode Ustav po pročišćenom tekstu objavljenom u NN 85/10.“.</i></p>	<p>Obrazloženje uz načelnu primjedbu:</p> <p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
		<p>Izraženi su sljedeći prijedlozi:</p> <p><i>„I. Naziv akta</i></p> <p><i>Predlažem da se naziv akta kojim se mijenja Ustav promijeni u „Ustavni zakon o izmjenama i dopunama Ustava Republike Hrvatske“ u skladu s točkama 3. – 5. Izvješća Ustavnog suda Republike Hrvatske U-X / 5076 / 2013 (NN 127/13).</i></p>	<p>Obrazloženje uz načelne primjedbe o potrebi uporabe ispravnog akta za promjenu Ustava: Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u</p>

		<p><i>2. Pravovaljanost referenduma</i></p> <p><i>Predlažem da članak 6., stavak 3. Promjene Ustava glasi:</i></p> <p><i>„Dosadašnji stavak 4. koji postaje stavak 5. mijenja se i glasi:</i></p> <p><i>'Na referendumu se odlučuje većinom glasova birača koji su pristupili referendumu, uz uvjet da ta većina iznosi najmanje ¼ (25%) birača upisanih u popis birača za taj referendum.'</i> „</p> <p><i>Obrazloženje:</i></p> <p><i>Smatram da predloženi uvjet (većina od najmanje ¼ birača) ima prednosti granica pravovaljanosti od 40% i 50%, a istovremeno izbjegava njihove nedostatke.</i></p> <p><i>U odnosu na 40%, prijedlog ima prednost jer se brine da referendumska odluka ima jači legitimitet zahtijevajući veću podršku birača (25% umjesto 20%+1 birač), a u odnosu na 50%, prijedlog otežava da protivnici bilo koje referendumske inicijative pokušaju onemogućiti referendum pozivom na bojkot.“.</i></p>	<p>Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu</p> <p>Obrazloženje na prijedlog za izmjenu članka 6. stavka 3. Prijedloga: Primjedba je djelomično prihvaćena uvažavajući „kvotu prihvaćanja“ kojom pravovaljanost glasovanja ovisi o prihvaćanju (ili odbijanju) prijedloga od određenog postotka biračkog tijela. Također, u tom slučaju ograničenja moraju biti strože propisana, posebno imajući u vidu potrebnu većinu glasova za donošenje Promjene Ustava i organskih zakona.</p>
11.	PETAR MARIJA RADELJ	<p>Izražene su sljedeće načelne primjedbe:</p> <p><i>„Rok trajanja javne rasprave nemoguće je kratak, protivan odredbi članka 11. stavka 2. Zakona o pravu na pristup informacijama (NN 25/13), a javna je rasprava otvorena po toj zakonskoj osnovi!</i></p> <p><i>Vladin Ured za udruge, kao središnje tijelo državne uprave koje skrbi za provedbu javnih rasprava, u Izvješću iz travnja 2013. o provedbi Kodeksa</i></p>	<p>Primjedba je prihvaćena. Naime, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav je na 54. sjednici 2013. donio Odluku o produljenju roka javne rasprave u trajanju od 21. studenoga 2013. do 6. prosinca 2013.</p>

savjetovanja... u 2012. godini ističe: „Novi Zakon o pravu na pristup informacijama (NN 25/13) predviđa **minimalni rok od 30 dana** [za dostavu očitovanja zainteresirane javnosti]“ (<http://www.uzuvrh.hr/userfiles/file/Izvj%C5%A1%C4%87e%20o%20provedbi%20Kodeksa%20u%202012%20-%20final.pdf>, str. 4).

U Izvješću U-X-5730/2013 od 26. studenoga 2013. Ustavni je sud jednoglasno utvrdio da je „u Odluci o otvaranju javne rasprave [o Prijedlogu za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava] određen neprihvatljivo kratak rok javne rasprave“ i izrazio načelno shvaćanje: „Svaka javna rasprava tijekom postupka promjene Ustava morala bi trajati barem onoliko dugo koliko je pozitivnim pravom predviđeno da, kao pravilo, traje javna rasprava o prijedlozima zakona.“ Sukladno Ustavnom zakonu o Ustavnom sudu, pravna shvaćanja Ustavnoga suda su obvezatna i dužna ih je poštovati svaka fizička i pravna osoba, pa i Odbor za Ustav.

Prikladno vrijeme, tj. dovoljno dugačko razdoblje da se omogući valjana javna rasprava bitan je preduvjet demokratskoga postupka promjene Ustava.

Donošenje propisa prema predviđenim pravilima i/ili demokratskim standardima postupanja osnovni je postulat, očekivanje i nalog koji proizlazi iz vladavine prava u demokratskom društvu. U suprotnom društvo ili poredak nisu demokratski, a pravo nije na vladavini nego u zapećku.

Ustav države nije dio svakodnevnih političkih nadmudrivanja nego izvor političke mudrosti. To je povelja čije je donošenje posljedica svijesti o onomu na čemu se društvu uspostavlja (konstitucionalizira) u državu. Stoga sâm Ustav treba biti proizvod što šire javne rasprave i širokoga suglasja o bitnim i općeprihvaćenim načelima, pravilima i rješenjima za stavljanje zajednice državljana zajedno i „na noge“, u uređenu ljudsku zajednicu sunarodnjaka i sugrađana. Dosljedno, i način na koji se Ustav donosi i način na koji se primjenjuje u društvu mora stvoriti uvjerenje da je, po samoj svojoj naravi, Ustav postojan, da je to osnovni propisnik koji nije podložan lakoj promjeni nego je izvor pouzdanja, pravednosti i strahopoštovanja.

Stoga predlažem da se javna rasprava o Prijedlogu za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava produži do 22. prosinca 2013., sukladno odredbi članka 11. stavka 2. Zakona o pravu na pristup informacijama prema kojoj je ona i otvorena.

*2. U suprotnom se riskira valjanost cijeloga pothvata promjene Ustava. Ustavni je sud već ukinuo dva propisa zbog toga što su njihovi donositelji prekršili osnovne postulate **demokratičnosti postupka** (odluke U-II-1118/2013 od 22. svibnja 2013. i U-II-1304/2013 od 16. srpnja 2013.) i vladavine prava.*

***Vladavina prava** (britanski engleski rule of law, američki engleski government under law) jest:*

- poredak u kojem vrhovništvo pripada zakonu, a

		<p><i>ne ljudskoj samovolji,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>načelo da se, nasuprot arbitrarnosti, postupa u skladu s propisima koji su valjano doneseni, objavljeni, stupili na snagu i obvezuju,</i> - <i>sustav političke vlasti u kojem propise poštuju građani (adresati pravnih normi), ali i sami nositelji državne vlasti (adresanti pravnih normi),</i> - <i>vladavina po pravu,</i> - <i>opredjeljenje da država uspostavi pouzdane ustanove i načine za ispravljanje vlastitih nepravdi,</i> - <i>bit građanske slobode,</i> - <i>predanost koja daje stabilnost i koherentnost pravnom poretku,</i> - <i>uključuje i zahtjeve koji se tiču sadržaja zakona (da su opći i jednaki za sve, zakonske posljedice sigurne za one na koje će se zakon primijeniti i primjerene zakonitim očekivanjima) i</i> - <i>jedna od najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava (članak 3.).</i> <p><i>Ideja vladavine prava potječe od Henrika Bractona (†1268.) da se i sam vladar ima pokoravati Bogu i zakonima (Rex non debet esse sub homine sed sub Deo et lege), dakle ljudi se ne pokoravaju drugim ljudima, ali se svi ljudi pokoravaju zakonima. Vladar je podložan zakonu. Ako tko drugoga pravno obvezuje, mora se i sâm držati te obveze. Dosljedno, ako Sabor kao zakonodavac, člankom</i></p>	
--	--	---	--

	<p>11. stavkom 2. Zakona o pravu na pristup informacijama sve nositelje izrade propisa obvezuje na javnu raspravu u trajanju od 30 dana, s kojim pravom se sâm Sabor ne pridržava vlastitoga određenja da se i o ovom nacrtu propisa provede javna rasprava kakva je obvezatna za sve druge nacрте propisa?</p> <p>Vladavina prava nužan je uvjet za uspostavu istinske demokracije. Nema stvarne i stabilne demokracije bez socijalne pravednosti. Stoga više pozornosti treba posvetiti oblikovanju savjesti koje će pripremiti predvodnike društva za javni život na svim razinama, promicati građanski odgoj, poštovanje zakona i ljudskih prava i više se truditi oko etičnosti političkih predvodnika. Odbor za Ustav tu ne može sjediti na dvije stolice: zagovarati vladavinu prava i raditi protiv nje.</p> <p>Anglosaskom pojmu vladavine prava odgovara tradicionalni kontinentalni pojam pravne države. Pravna država (grčki <i>krátos dikaíou</i>, latinski <i>civitas iuris</i>, njemački <i>Rechtsstaat</i>, francuski <i>l'etat de droit</i>, talijanski <i>stato di diritto</i>, kastilski <i>estado de derecho</i>, portugalski <i>estado de direito</i>, poljski <i>państwo praworządne</i>, češki <i>právní stát</i>) jest država:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koja počiva na pravima čovjeka, - u kojoj se pravo ostvaruje radi zaštite ljudskih prava i sloboda, - uređena ljudska zajednica u kojoj prevladava na zakonu zasnovano postupanje, - pravni poredak u kojem su zakoni pravedno i 	
--	---	--

		<p><i>objektivno pravo,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>politička moć koja se određuje, završava i ograničava pravom kao pravednošću,</i> - <i>zajednica u kojoj se „razum snage“ zamjenjuje „snagom razuma“ i</i> - <i>čovjekova podređenost vladavini duha i slova prava.</i> <p><i>U času kad građanski zakon oduzme nekoj skupini ljudi zaštitu koju joj zakon mora osigurati, samim time i od tada država zapravo niječe jednakost svih pred zakonom. Ako državna moć nije u službi zaštite prava svakog građanina, osobito onoga najslabijega, ugroženi su sami temelji pravne države. Autentična demokracija moguća je samo u pravnoj državi i na osnovi uzimanja u obzir ljudske osobe. Inzistiranje na ovako kratkoj javnoj raspravi bio bi dokaz da Hrvatski sabor više nije čuvar demokracije ni istinsko predstavničko tijelo hrvatskih državljana.</i></p> <p>3. Ostavljeni rok od četiri radna dana za javnu raspravu stvarno je i pravno nemoguć, neprovediv, a to Odluku od 21. studenoga 2013., kakva je sada, ako se rok ne produlji, čini ništavom po samome pravu.</p> <p>Stvarna nemogućnost postoji kad rješenje objektivno nije moguće izvršiti, dakle kad postoji nepristrana zapreka. Presuđeno je da zbiljska neostvarivost postoji u pogledu osobe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>ako je naložena predaja zemljišta umrlomu (Upravni sud Hrvatske, Us-927/84 od 9. svibnja 1984.) ili</i> 	
--	--	--	--

		<p>- ako je izdavanje uporabne dozvole uvjetovano rušenjem susjednoga stambenog objekta u vlasništvu trećih osoba (Upravni sud RH, Us-363/96);</p> <p><i>i da postoji u pogledu stvari:</i></p> <p>- ako je određeno da se carina i porez naplate iz bankovnoga jamstva koje je bilo isteklo u vrijeme donošenja odluke o takvoj naplati, jer se ne može iskoristiti za naplatu (Upravni sud RH, Us-9040/98 od 14. rujna 2000.) ili</p> <p>- ako se udžbenici moraju uskladiti s nepostojećim i unaprijed nepoznatim standardima, pravilnicima i pravopisom (Upravni sud u Zagrebu, presude UsI-1935/13-9 i UsI-2023/13-5 od 11. srpnja 2013.).</p> <p><i>Stvarna nemogućnost u ovom se slučaju ogleda u tomu da se u četiri radna dana ne može (ne stigne) artikulirati sveobuhvatna raščlamba predloženih ustavnih promjena. Venecijanska komisija Vijeća Europe 17. lipnja 2013. je upozorila, a Ustavni sud RH 14. studenoga 2013. ponovio: „Za donošenje i promjenu Ustava treba biti postignut široki konsenzus.“ (SuS-1/2013, NN 138/13).</i></p> <p>Pravna neprovedivost izvršenja postoji:</p> <p><i>kad je ono protivno izričitom propisu:</i></p> <p>- kao ako je rješenje o promjeni katastarske</p>	
--	--	---	--

		<p><i>čestice (parcelaciji) unutar građevinskoga područja provedeno bez potvrde tijela nadležnog za poslove prostornoga uređenja, jer je takva potvrda kao preduvjet propisana odredbom posebnoga zakona (Zaključak sjednice Imovinsko-pravnoga odjela Upravnoga suda RH od 28. travnja 2008.),</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>kao ako je, prije nego je podignuta zgrada, izmijenjen urbanistički plan tako da se više na tom zemljištu ne može podizati takva zgrada (Vrhovni sud, U-6313/68 od 7. kolovoza 1968.),</i> - <i>kao ako lokacijska dozvola za neizgrađenu obiteljsku stambenu zgradu, izdana na osnovi osnovnoga urbanističkog plana, nije u suglasnosti s detaljnim urbanističkim planom koji je u međuvremenu donesen (Vrhovni sud, U-96/82 od 17. studenoga 1982.),</i> <p><i>ili kad neka odredba u konkretnom slučaju ne omogućava izvršenje koje je pod drugim okolnostima moguće. Presuđeno je da je takav slučaj:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>ako je rješenje suprotno načelima pravnoga poretka: kao izdavanje hrvatske putovnice osobi koja nije hrvatski državljanin (Upravni sud RH, Us-7112/94 od 21. lipnja 1995.) ili kao rješenje komunalnoga redara doneseno na osnovi odluke o komunalnom redu koja nije usklađena s Ustavom (Upravni sud RH, Us-11543/98 od 2. prosinca 1999.);</i> 	
--	--	---	--

		<p>- ako je stranka dobila dozvolu za rad koji je nekim propisom zabranjen (Objašnjenje Sekretarijata za opću upravu, br. 08-13348/1 od 3. srpnja 1961.).</p> <p><i>Pravna nemogućnost u ovom se slučaju ogleda u tomu da je javna rasprava od četiri radna dana suprotna načelima demokratskoga društva i hrvatskoga pravnoga poretka, poput vladavine prava i demokratskoga višestranačkoga sustava.</i></p> <p>4. Sukladno članku 11. stavku 2. Zakona o pravu na pristup informacijama, prema kojem je otvorena ova javna rasprava, njezin predmet trebao je biti Nacrt prijedloga Ustavnoga zakona o izmjenama i dopunama Ustava, a ne Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava. Stoga ova javna rasprava ne može zamijeniti onu koju po slovu zakona također treba provesti, o Nacrtu prijedloga Ustavnoga zakona.</p> <p><i>Predlažem da se nakon utvrđenja Nacrta prijedloga Ustavnoga zakona o izmjenama i dopunama Ustava o njemu provede javna rasprava.</i></p> <p>5. Nomotehnički i ustavnopravno naslov akta koji se planira donijeti nije prihvatljiv. U izvješću U-X-5076/2013 od 15. listopada 2013. (NN 127/13) Ustavni je sud utvrdio: „Akt pod nazivom "Promjena" ne postoji u klasičnoj nomenklaturi propisa. Umjesto akta nazvanog "Promjena", drugu, treću i četvrtu promjenu Ustava (2000.,</p>	<p>Objasnilo je uz primjedbu o potrebi uporabe ispravnog akta za promjenu Ustava: Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike</p>
--	--	---	---

	<p>2001. i 2010.) trebalo je provesti ustavnim zakonima o izmjenama i dopunama Ustava. Radi unutarnje konzistentnosti ustavnopravnoga poretka Republike Hrvatske, petu promjenu Ustava trebalo bi provesti takvim ustavnim zakonom.“</p> <p>Stoga predlažem da se kao plod ove javne rasprave i prihvaćanja stajališta pravne struke i obvezatnih shvaćanja Ustavnoga suda naziv akta preimenuje u: Nacrt Ustavnoga zakona o izmjenama i dopunama Ustava Republike Hrvatske“.</p> <p>6. Više instituta u Ustavu nije ujednačeno. To je protivno načelu terminološke stalnosti, sigurnosti objektivnoga pravnoga poretka i vladavini prava. Naime, u pravnoj je znanosti ustaljeno da se određeno značenje koje se pridaje nekom pojmu mora pridavati tom pojmu u svim iskazima u kojima se on nalazi. Isti izraz na svakom mjestu ima isti smisao. Određenja sadržana u jednom propisu primjenjiva su u svim ostalim propisima koji se bave istim institutom, osim ako se ne pojavi suprotna namjera.</p> <p><i>Osim toga, u odluci U-I-3845/2006 od 23. siječnja 2013. (NN 12/13) Ustavni sud ističe kako je njegova „dužnost upozoriti na potrebu usklađivanja jezika u pravu. Odabir termina i jednooblična primjena jezika u pravu obveze su zakonodavca.“ A time su, dapače još i više, ustavotvorčeva obveza.</i></p> <p><i>Zbog toga predlažem da se u Nacrt Ustavnoga zakona o izmjenama i dopunama Ustava Republike Hrvatske uvrsti:</i></p> <p>Amandman I.</p>	<p>Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskom saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
--	--	--

	<p>(1) U članku 9. stavku 2. Ustava, riječi „Državljanin Republike Hrvatske“ zamjenjuju se riječima: „Hrvatski državljanin“.</p> <p>(2) U članku 44. Ustava, riječi „državljanin Republike Hrvatske“ zamjenjuju se riječima: „hrvatski državljanin“.</p> <p><i>Obrazloženje: U skladu s načelom terminološke stalnosti izričaji iz članka 9. st. 2. i čl. 44. usklađuju s onim iz čl. 9. st. 1. Ustava.</i></p> <p>7. Zbog razloga navedenih u točki 6. (načelo terminološke stalnosti i potreba usklađivanja jezika u pravu), predlažem da se u Nacrt Ustavnoga zakona o izmjenama i dopunama Ustava Republike Hrvatske uvrsti i:</p> <p>Amandman II.</p> <p>U članku 100. stavku 4. Ustava riječ „važiti“ zamjenjuje se riječju „vrijediti“.</p> <p><i>Obrazloženje: „Važiti“ ne pripada standardnom hrvatskom jeziku, a znači vrijediti, biti na snazi, biti u optjecaju, uživati glas. Ovim se nomotehnički pojam usklađuje s institutom koji je Ustavom propisan u čl. 87. st. 3. Ustava, te se pojam prestanka valjanosti uredaba sa zakonskom snagom koje donosi Predsjednik Republike (čl. 100. Ustava), usklađuje s institutom prestanka valjanosti uredaba koje na temelju zakonske ovlasti donosi Vlada.</i></p> <p>8. Zbog načela navedenih u točki 6. predlažem i da se u Nacrt uvrsti:</p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za izmjenom i dopunom članaka 9., 40., 44., i 100. Ustava:</p> <p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
--	--	---

Amandman III.

U članku 40. Ustava riječ „vjeroispovijedi“ zamjenjuje se riječju „vjeroispovijesti“.

Obrazloženje: „Ispovijed“ je pričanje o sebi, otvoreno i iskreno priznavanje čega, otkrivanje osobnih tajni, očitovanje skrovitih misli, posebno vjerski čin priznavanja svojih grijeha da bi se nakon pokajanja dobilo oprostjenje i dala zadovoljština za nanesenu nepravdu. No, religijska pripadnost, konfesionalnost ili vjerezakon, bolje se izražava riječju „vjeroispovijest“ nego „vjeroispovijed“. Vjeroispovijed je arhaizam, riječ nekad korištena za vjeroispovijest; ispovijed je međutim pretegnula u vjersko svetoostajstvo (pokore, pomirenja) i njemu je sada pridržana pa se pojam vjeroispovijed više ne upotrebljava u značenju vjere; priznavanja, očitovanja, ispovijedanja vjere; konfesije; ukupnosti normi i načela neke vjerske zajednice.

9. Ustav u članku 40. jamči slobodu misli i savjesti, ali ne određuje da se zviždačima i osobama koje ističu priziv savjesti jamči da zbog toga ne će snositi kaznene, druge zakonske ili gospodarske posljedice. Stoga predlažem da se Nacrt doda i:

Amandman IV.

U članku 40. Ustava dodaje se stavak 2. koji glasi:

„Jamči se pravo na priziv savjesti. Tko se na njega pozove ne može zbog toga snositi kaznene, druge zakonske ili gospodarske posljedice, ako time

drugomu ne uzrokuje trajne posljedice.“

Obrazloženje: Jakost društva zasniva se na jakim pojedincima koji su spremni, ne nanoseći nikomu drugomu zlo i trajne posljedice, ukazati na životne pojave i pravila koja ne odobravaju, a koja ih pokreću da im se po savjesti suprotstave i otklone njihovu primjenu jer ugrožavaju njihovo poimanje poštenja, ljudskosti i odgovornosti. Korupcija lišava narod zakonitosti, temeljnoga zajedničkoga dobra koje obuhvaća poštovanje pravila, pravilno djelovanje gospodarskih i političkih institucija te transparentnost. A zakonitost predstavlja jedan od ključeva razvoja jer omogućuje uspostavu pravilnih odnosa između društva, ekonomije i politike i rađa povjerenjem da će se gospodarske aktivnosti ispravno odvijati. Stoga je povjerenje u priziv savjesti izraz nade u svjetliju budućnost i pravednije društvo.

S psihofiziološkoga stajališta savjest je složena psihička funkcija sastavljena od elemenata mišljenja, osjećaja i intuicije, dakle racionalnih i iracionalnih procesa s njihovom interakcijom na svjesnoj i nesvjesnoj razini. Priziv savjesti je odbijanje postupanja prema zakonu ili njegovim odredbama, a u skladu s Ustavom zajamčenim temeljnim ljudskim pravom na slobodu misli, mišljenja, uvjerenja, savjesti i vjeroispovijesti.“

		<p>Izraženi su sljedeći prijedlozi:</p> <p><i>„10. Članak 2. Prijedloga (kojim se predlaže mijenjati članak 15. stavak 2. Ustava) nomotehnički i formalno ustavnopravno nije prihvatljiv. Unutarnja konzistencija ustavnoga teksta i potreba da ga se shvaća, tumači i primjenjuje kao jednu cjelinu ne dopušta da se umnaža broj propisa kojima je regulirana ustavna materija. Ustavotvorac je slobodan svu materiju Ustavnoga zakona o pravima nacionalnih manjina prebaciti u Ustav, ako to smatra razboritim, ali tada mora osigurati unutarnju koherentnost toga i takvoga glomaznoga Ustava. Sa stajališta načela vladavine prava nije prihvatljivo da postoji više propisa pravne snage Ustava. Iznimka je jedna jedina – Ustavni zakon o Ustavnom sudu jer se ni jednim drugim aktom ne može uređivati postupak pred Ustavnim sudom, a taj je tekst izdvojen iz Ustava da ga ne opterećuje svojom potankošću uređenja postupaka pred tim tijelom.</i></p> <p><i>Posljedica proglašenja nekoga propisa propisnikom pravne snage Ustava jest da se njegove odredbe materijalno ne mogu preispitivati pred Ustavnim sudom.</i></p> <p><i>Postavlja se pitanje i razmjernosti, zašto se na razinu ustavne materije podiže samo materija prava nacionalnih manjina, a ne i drugih ranjivih skupina. Postavlja se i pitanje dosljednosti, gdje je kraj konstitucionalizaciji i čemu to služi.</i></p>	<p>Objasnjeno na prijedlog za brisanje članka 2. Prijedloga:</p> <p>Primjedba nije prihvaćena. Naime, Ustavni sud Republike Hrvatske u Odluci broj: U-I-774/2000 od 20. prosinca 2000. ("Narodne novine" broj 1/01.), navodi kako, obzirom na način donošenja, "...po postupku utvrđenom za donošenje organskih zakona...", "...pogrešno su i neodgovarajuće Ustavu... nazvani..." te dalje navodi, radi jasnoće Odluke "...ovakva falsa nominatio ne mijenja pravnu prirodu zakona, ne čini ih pravno drugačijim od onoga što oni po Ustavu i po svom sadržaju jesu, a Ustavni sud ih ne ocje- njuje po njihovu imenu nego po njihovoj pravnoj prirodi.".</p>

	<p><i>Ustavotvorac se 2000. godine, drugom promjenom Ustava (NN 113/00) odlučio dodatno zaštititi prava nacionalnih manjina propisujući da se odredbe toga organskoga zakona mogu mijenjati samo dvotrećinskom većinom saborskih zastupnika, a ne apsolutnom (kao kod ostalih organskih zakona) ili relativnom (kao kod „običnih“) zakona.</i></p> <p><i>Predlažem da se odustane od promjene članka 15. stavka 2. Ustava.</i></p> <p><i>11. Institut „kaznena djela teških ubojstava“, kakav se člankom 3. stavkom 1. Prijedloga predlaže unijeti u članak 31. stavak 4. Ustava neprimjeren je pravnoj znanosti jer ona sve normira u jednini! Doslovce, ovakva se formulacija ne bi mogla primijeniti na osobe optužene samo za jedno kazneno djelo teškoga ubojstava, nego samo na optužbu za to kazneno djelo u stjecaju (više „teških ubojstava“). Naime, zbog jačine ograničavanja ljudskih prava i temeljnih sloboda, načelo zakonitosti (članak 31. stavak 1. Ustava) sadržava čak četiri pojedinačna zahtjeva (pisanu zakonsku normu, lex scripta; zabranu analogije, lex stricta; precizne zakonske opise kaznenih djela, lex certa i zabranu povratnoga djelovanja, lex praevia).</i></p> <p><i>Institut „teškoga ubojstva“ pravni je hibrid, juridička kvalifikacija o kojoj odlučuje tužitelj, a zatim i sud; pripada pravnoj ocjeni, a ne objektivnom, činjeničnom stanju je li netko umro nasilnom smrću koju je protupravno izazvao drugi čovjek (što je konstitutivno za ubojstvo). Budući da je u Hrvatskoj smrtna kazna ukinuta i Ustavom</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog izmjene članka 3. stavka 1. Prijedloga:</p> <p>Primjedba nije prihvaćena. Naime, potrebno je pojasniti kako je ovakav tekst Prijedloga potreban, s obzirom da će se posebnim zakonom propisati „katalog kaznenih“ djela na koja se odnosi odredba članka 3. ovoga Prijedloga. Ostali dio primjedbe također nije prihvaćen i to iz razloga poštivanja načela zakonitosti i pravne sigurnosti.</p>
--	--	---

	<p><i>zabranjena, ne postoji namjerno izazvano, nasilno oduzimanje života koje nije protupravno. Stoga je za ustavnopravni poredak neprihvatljivo svako ubojstvo, ali i na ovaj način, razlikovanjem „teškoga“ ubojstva i onoga ubojstva koje „nije teško“ – obezvrjeđivati ljudski život i otvarati široka vrata samovolji (arbitrarnosti) pri određivanju što jest, a što nije „teško“ ubojstvo. Načelo razmjernosti i dobro koje se štiti (ljudski život) traži da ustavotvorac razmjerno štiti svaki ljudski život zaprječujući kaznu, tj. predviđajući kažnjivost i osudivost bez obzira na zastaru.</i></p> <p><i>Stoga predlažem da se u članku 3. stavka 1. Prijedloga riječi „teških ubojstava“ zamijene riječju „ubojstva“.</i></p> <p><i>12. Članak 5. Prijedloga kojim se mijenja članak 83. stavak 1. Ustava formalnopravno nije prihvatljiv jer vodi nepotrebnoj konstitucionalizaciji i pravnoj anarhiji među najmanje četiri propisa pravne snage Ustava, a moguće i većem, neodređenom i neodredivom broju „ustava“, kao što sam izložio u točki 3. prijedloga U-X-5698/2013 od 22. studenoga 2013.</i></p> <p><i>Ustavni sud više ne bi bio nadležan utvrđivati materijalnu ustavnost nijednoga od tih propisa, a među njima više ne bi vrijedilo hijerarhijsko načelo (Lex superior derogat legi inferiori, da viša norma ukida nižu normu koja joj proturječi.) jer bi svi bili propisi iste pravne snage – Ustava! O tomu je Venecijanska komisija Vijeća Europe 17. lipnja 2013. ustvrdila: „Ustavno je sudstvo ključna</i></p>	<p>Objasnilo je da je prijedlog za brisanje članka 5. Prijedloga obrazloženje na prijedlog za brisanje članka 5. Prijedloga:</p> <p>Primjedba nije prihvaćena. Naime, Ustavni sud Republike Hrvatske u Odluci broj: U-I-774/2000 od 20. prosinca 2000. ("Narodne novine" broj 1/01.), navodi kako, obzirom na način donošenja, "...po postupku utvrđenom za donošenje organskih zakona...", "...pogrešno su i neodgovarajuće Ustavu... nazvani..." te dalje navodi, radi jasnoće Odluke "...ovakva falsa nominatio ne mijenja pravnu prirodu zakona, ne čini ih pravno drugačijim od onoga što oni po Ustavu i po svom sadržaju jesu, a Ustavni sud ih ne ocjenjuje po njihovu imenu nego po njihovoj pravnoj prirodi.".</p>
--	--	--

sastavnica provjere i ravnoteže u ustavnoj demokraciji. Provjere i ravnoteže čine bitan dio svake demokracije. Smanjenje ovlasti (...), a u nekim slučajevima i potpuno ukidanje ovlasti Ustavnog suda ('konstitucionalizacija' nekih pitanja) da ocjenjuje redovno zakonodavstvo s Ustavom i njegovim standardima dovodi do povrjede demokratskih provjera i ravnoteža i načela diobe vlasti.“

Stoga je to problem vladavine prava, ali još više zatiranja demokracije. Naime, ne bi postojalo tijelo koje bi bilo mjerodavno utvrđivati supremaciju među svim tim propisima pravne snage Ustava (najmanje četiri, a lako moguće i više), niti odlučivati koje od dva preostala pravila tumačenja ima prednost: Lex posterior derogat legi priori, da kasnija norma ukida prethodno donesu normu iste pravne snage koja joj proturječi, ili Lex specialis derogat legi generali, da posebna norma koja uređuje samo jednu podvrstu nekoga odnosa ukida opću normu koja uređuje čitav odnos i koja joj proturječi. Naime, za očekivati je da se u tom moru novih propisa pravne snage Ustava pojave proturječja kod kojih će jedni navijati za primjenu zadnje usvojene pravne norme, a drugi tvrditi da suprotna norma ima prednost jer se nalazi u „ustavu specijaliziranom za tu tvar“! Stoga je Ustavni sud RH 14. studenoga 2013. upozorio: „inkorporacija zakonskih instituta u Ustav ne smije postati sistemska pojava“ (SuS-1/2013, NN 138/13)!

	<p><i>Predlažem da se odustane od promjene članka 83. stavka 1. Ustava.</i></p> <p><i>13. U članku 6. stavak 2. Prijedloga kojim se u članak 87. Ustava umeće novi stavak 4. formalnopravno i sadržajno nije prihvatljiv jer je neodređen i neodrediv, proizvoljan, nerazmjeran i neopravdan. Ako vlast „proizlazi iz naroda“ i „pripada narodu“ (što bi oci američke nacije rekli: „Government of the people, by the people, for the people...“) onda se protiv narodnoga ustavotvornoga referenduma ne može boriti zabranama nego prosvjećivanjem, odgojem i izobrazbom za osnovne vrjednote temeljnoga hrvatskoga zakona: „slobodu, jednakost, nacionalnu ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalnu pravdu, poštovanje prava čovjeka, nepovrjedivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavinu prava i demokratski višestranački sustav“ (čl. 3. Ustava). Sama činjenica da se predviđa nadzor referenduskoga pitanja dovoljno je jamstvo da se spriječe pokušaji koji bi mogli ugroziti te temeljne vrjednote.</i></p> <p><i>Predlažem da se odustane od taksativnoga ograničavanja područja o kojima se ne može raspisati državni referendum. Sukladno tomu, u članku 87. Ustava stavke 4., 5. i 6. ne treba prebrojčiti u 5., 6. i 7.</i></p> <p><i>14. U članku 12. Prijedloga predlaže se u članak 134. stavak 2. Ustava dodati novi stupanj regionalne samouprave zvan „regija“. No,</i></p>	<p>Objasnenje na prijedlog za brisanjem članka 6. stavka 2. Prijedloga:</p> <p>Primjedba nije prihvaćena. Naime, Ustavni sud Republike Hrvatske procjenjuje dopuštenost sadržaja referenduskog pitanja te je potrebno propisati barem okvir u kojemu se predmetno pitanje ne može postaviti.</p> <p>Objasnenje na prijedlog za detaljnijim i obuhvatnijim</p>
--	--	---

	<p><i>istodobno se ostavljaju županije. To znači da bi se u hrvatski ustavni poredak unio talijanski model (grad ili općina, provincija i regija), odnosno četverostupanjnska razina vlasti (općina/grad, županija, regija, država) posve je neopravdana, skupa, birokratična i neodrživa. Predlažem da se u nastavku javnoga dijaloga, tj. u javnoj raspravi o Nacrtu Ustavnoga zakona o izmjenama i dopunama Ustava Republike Hrvatske precizira što bi se time dobilo i koliko bi to stajalo prije nego se uz županije, kao novi stupanj regionalne samouprave, konstitucionaliziraju regije. Županije su hrvatska tradicija i dvadesetogodišnja stvarnost. Bez široke javne rasprave i jasnih razloga te prednosti takvoga postupanja nepromišljeno je njihovo ukidanje ili razvlašćivanje uvođenjem regija.</i></p> <p><i>Bez takvoga jasnog objašnjenja od strane predlagatelja i bez općega suglasja ova promjena nema smisla pa u nedostatku toga predlažem da se odustane od uvođenja pojma regija u Ustav.</i></p> <p><i>15. Članak 18. Prijedloga, da će se Ustavni zakon za provedbu Ustava donijeti u roku od šest mjeseci, a ne odmah, istodobno s promjenom Ustava ustavnopravno nije prihvatljiv. Stupanje na snagu mora samim time značiti i početak primjene propisa odnosno odredaba koje stupaju na snazi. Inače one nemaju stvarnu pravnu snagu. Načelu vladavine prava vrlo bi se protivila selektivna primjena novih ustavnih odredaba, da neke stupe na stvarnu pravnu snagu stupanjem na snagu promjene Ustava, a da druge čekaju pola godine da se donese</i></p>	<p>uređenjem članka 12. Prijedloga:</p> <p>Primjedba nije prihvaćena. Naime, odredbe Ustava Republike Hrvatske kojima je uređena lokalna i regionalna samouprava, samo pružaju okvir za uređenje predmetnih pitanja. I do sada odredbama Ustava nije toliko detaljno bilo propisano uređenje lokalne i regionalne samouprave te predlagatelj smatra kako i nadalje navedena pitanje treba prepustiti zakonodavnom uređnju.</p> <p>Primjedba je djelomično prihvaćena. Naime, predloženi rok donošenja Ustavnog zakona za provedbu Ustava Republike Hrvatske je skraćen na 3 mjeseca od dana donošenja Promjene Ustava Republike Hrvatske.</p>
--	---	---

	<p><i>Ustavni zakon za provedbu Ustava.</i></p> <p><i>Predlažem da se sastavi Nacrt prijedloga Ustavnoga zakona za provedbu Ustava, da se o njemu provede javna rasprava zajedno s Nacrtom Ustavnoga zakona o izmjenama i dopunama Ustava Republike Hrvatske i da se oba propisa donesu na istoj sjednici Hrvatskoga sabora.</i></p> <p><i>16. Članak 17. Prijedloga, da će promjene Ustava stupiti na snagu proglašenjem u Saboru, prije objave i proteka vakacije, nije suglasan načelu vladavine prava, jer se time krše:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>načelo zabrane povratnoga djelovanja (ono što stupa na snagu proglašenjem, računano u danima, stupa na snagu unatrag, od 0.00 onoga dana u kojem će tek biti izglasano, doneseno i proglašeno),</i> - <i>načelo publikacije (da se propis objavljuje prije nego stupi na snagu kako bi se točno i nedvosmisleno znalo što određuje, i da svatko u miru to može pročitati i pouzdano utvrditi) i</i> - <i>načelo notifikacije (da se propis razglašava kako bi se njegovi podložnici prethodno upoznali s njegovim sadržajem i mogli mu prilagoditi svoje postupanje, podvrgnuti mu se.</i> <p><i>Predlažem da se završna odredba promjeni u: „Ovaj Ustavni zakona o izmjenama i dopunama Ustava Republike Hrvatske stupa na snagu sljedećega dana od objave u Narodnim novinama.““.</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za izmjenom roka donošenja Promjene Ustava iz članka 18. Prijedloga (pogrešno naveden članak 17. Prijedloga):</p> <p>Zbog posebnosti postupka donošenja i proglašenja Promjene Ustava, a sukladno odredbama sadržanim u Glavi IX Ustava Republike Hrvatske, primjedba nije prihvaćena.</p>
--	--	---

12.	DARIO ČEHIĆ	<p>Izražena je sljedeća načelna primjedba:</p> <p><i>„Podnositelj se zalaže za kvalitetnije, tj. izričitiije reguliranje prigovora savjesti u Ustavu RH kao neotuđivog prava svake osobe da ne postupa protivno svojoj savjesti.“</i></p>	<p>Objasloženje uz načelnu primjedbu: Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
		<p>Izraženi su sljedeći prijedlozi:</p> <p><i>„Sloboda savjesti zajamčena je u članku 40. Ustava RH; u čl. 17. st. 3. Ustava propisano je da se ta neotuđiva ljudska sloboda ne smije ograničiti čak ni u slučaju neposredne opasnosti za opstanak države. Time se priznaje pravu na slobodu savjesti – dakle temeljnog elementa ljudske osobnosti i dostojanstva – prvenstvo čak i pred najurgentnijim zahtjevima društvene zajednice.</i></p> <p><i>Prigovor savjesti (engleski conscientious objection, francuski objection de conscience) ili priziv savjesti (engleski appeal to conscience) je odluka ili izjava kojom se odbija učiniti ili se traži izuzeće od čina koji ugrožavaju nečije poimanje čestitosti (poštenja,</i></p>	<p>Objasloženje na prijedlog dopune članka 40. Ustava:</p> <p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim</p>

	<p><i> cjelovitosti, integriteta). Naziva se i savjesno odbijanje (neodobravanje, uskrata, engleski conscientious refusal). Riječ je o odbijanju sudjelovanja u nečem što prigovarateljeva savjest ne odobrava. Iako se najčešće odnosi na vojnu službu, postoje i druge vrste prigovora savjesti, poput pokreta za zabranu pokusa nad životinjama, sudjelovanja u pobačaju ili eutanaziji, i druge životne situacije i pravne odredbe koje pojedincima ne samo što ne stvaraju nikakvu obvezu u savjesti, nego upravo pokreću tešku i preciznu obvezu da im se suprotstavi prigovor savjesti.</i></p> <p><i> Sukladno temeljnom stavu ustavotvorca izraženom u čl. 40., u čl. 47. Ustava RH određuje se da osoba kojoj savjest priječi sudjelovanje u oružanoj borbi može odbiti vojničku službu u obrani domovine, pozivom na prigovor savjesti. Da se uređivanjem prigovora savjesti u pogledu vojne službe ne iscrpljuje potreba za detaljnijim uređivanjem prava na priziv savjesti, možemo vidjeti iz Rezolucije Parlamentarne skupštine Vijeća Europe 1763 (2010), „Pravo na priziv savjesti u zakonitoj zdravstvenoj zaštiti“, gdje se izrijeком zahtijeva: „Niti jedna osoba, bolnica ili ustanova ne treba biti prisiljena, ni biti smatrana odgovornom, niti biti diskriminirana na bilo koji način zbog svojeg odbijanja da izvrši, omogući, potpomogne ili pošalje na abortus, izvršenje bilo kakve vrste pobačaja, ili eutanazije ili bilo kojeg čina koji bi prouzročio smrt ljudskog fetusa ili embrija, zbog bilo kojeg razloga.“</i></p>	<p>novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
--	--	---

	<p><i>Pravo na prigovor savjesti , na kakvo upućuje Rezolucija Parlamentarne skupštine VE 1763 (2010), ugrađeno je u RH u čl. 20. Zakona o liječništvu. Međutim se na nedavnom – i najširoj javnosti poznatom – slučaju otkaza Jagi Stojak, sestri – primalji u Kninu, pokazalo da ovakva zakonska garancija ne može biti dostatna. Naime se pokazalo da u Zakon o primaljstvu u ovom času ne sadrži izričitu odredbu kakva sadrži čl. 20. Zakona o liječništvu, te se zdravstvena ustanova koja je poslodavac Jage Stojak pozivala da liječnici u rodilištu imaju pravo na priziv savjesti, ali da primalje nemaju. Slične se situacije mogu zamisliti u cijelom nizu drugih djelatnosti i životnih situacija: zapravo je u trenutačnoj situaciji „povišenih tonova“ u ideološkim raspravama koje trenutačno označavaju kulturalni i politički krajolik svijeta više nego očito da će do takvih situacija dolaziti sve češće. Tako možemo situaciju nalik ovoj hrvatskoj koja je involvirala gđu J. Stojak pronaći u slučaju Mary Teresa Doogan adn Concepta Wood, slučaj (2013) CSIH 36 P876/11 (presuda Vrhovnog suda Škotske od 24.4.2013. dostupna na službenim stranicama www.scotscourts.gov.uk/); gdje Lady Dorian ispred VS Škotske obrazlaže: „Propise ove vrste treba tumačiti na način koji omogućuje podnositeljima priziva da mogu ostati vjerni svojim uvjerenjima bez potrebe da krše zakon ... Prema našem mišljenju, pravo na prigovor savjesti ne obuhvaća samo neposredni medicinski ili kirurški pobačaj, nego i cjelokupni proces ili tretman potreban da bi se ostvarilo takav cilj ... to je</i></p>	
--	--	--

	<p><i>zakonsko pravo dano jer je prepoznato da mnogi ljudi smatraju postupak pobačaja moralno odvratnim ... to je stvar u kojoj mnogi ljudi imaju jake moralna ili vjerska uvjerenja, i pravo priziva savjesti je dano iz poštovanja prema tim uvjerenjima.“</i></p> <p><i>Od recentnih međunarodnopravnih dokumenata koji se bave prizivom savjesti, vrijedi spomenuti Gledište Odbora za ljudska prava (Human Rights Committee UN od 23.01.2007 (CCPR/C/88/D/1321-1322/2004), koje tumači da je pravo na priziv savjesti proizlazi iz prava na slobodu savjesti zajamčenog odredbom čl. 18. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima iz 1966. god., te odredbom o slobodi mišljenja iz čl. 19. istog Međunarodnog pakta.</i></p> <p><i>Europski sud za ljudska prava bavio se prizivom savjesti u predmetima:</i></p> <p><i>Grandrath protiv Njemačke (12. prosinca 1966.),</i> <i>G. Z. protiv Austrije (2. travnja 1973.),</i> <i>X. protiv Njemačke (5. srpnja 1977.),</i> <i>N. protiv Norveške (11. listopada 1984.)</i> <i>Ülke protiv Turske (24. siječnja 2007.),</i> <i>Thlimmenos protiv Grčke (Veliko vijeće, 6. travnja 2000.),</i> <i>Bayatyan protiv Armenije (7. srpnja 2011.),</i> <i>Erçep protiv Turske (22. studenoga 2011.),</i> <i>Savda protiv Turske (12. lipnja 2012.),</i> <i>Tarhan protiv Turske (17. srpnja 2012.),</i></p>	
--	--	--

	<p>(v. materijal na http://www.echr.coe.int/Documents/FS_Conscientious_objection_ENG.pdf)</p> <p><i>i u njima potvrdio da je onemogućavanjem, nedopuštanjem ili neprihvatanjem priziva savjesti došlo do povrjede osnovnih ljudskih prava i sloboda, točnije članka 9. europske Konvencije koja jamči slobodu misli i savjesti.</i></p> <p><i>Ustavni sud Republike Hrvatske se u odluci broj U-I-20/1992 od 18. veljače 1998. (NN 31/98) se bavi primjenom odredbi čl. 47. st. 2. i čl. 40. Ustava RH, te među ostalim ističe: „Ustavna odredba o slobodi savjesti podrazumijeva i slobodu promjene uvjerenja, a time i pravo zahtijevati da se u skladu s tom promjenom mogu ostvariti prava koja su s njom povezana. Sloboda promjene uvjerenja slijedi ne samo iz Ustava već i iz načela međunarodnih dokumenata koji već jesu sastavni dio unutarnjeg prava Republike Hrvatske. Tako načelo članka 18. Opće deklaracije o ljudskim pravima Organizacije ujedinjenih naroda od 10. prosinca 1948. izrijeком navodi kako svatko ima pravo na slobodu misli, savjesti i vjeroispovijedi, te da to pravo uključuje i pravo promijeniti svoje uvjerenje. Isto tako prema odredbi članka 18. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima od 16. prosinca 1966. pravo na slobodu misli, savjesti i vjere uključuje slobodu imati ili prihvatiti neko uvjerenje po vlastitom izboru. Prema odredbama članka 9. europske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda od 4. studenoga 1950. svatko ima</i></p>	
--	---	--

	<p><i>pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijedi. To pravo uključuje slobodu da se promijeni vjeroispovijed ili uvjerenje, i slobodu da se pojedinačno ili u zajednici s drugima, javno ili privatno, iskazuje svoju vjeroispovijed ili uvjerenje bogoslužjem, poučavanjem, praktičnim vršenjem i obredima. Prema stavku 2. članka 9. Konvencije sloboda iskazivanja vjeroispovijedi ili uvjerenja podvrgnut će se samo takvim ograničenjima koja su propisana zakonom i koja su u demokratskom društvu nužna radi interesa javnog reda i mira, zaštite javnog reda, zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.“</i></p> <p><i>Primjeri uređivanja praktične primjene prava na prigovor savjesti već su uređeni u brojnim propisima koji važe u RH, tako:</i></p> <p><i>Točka 1.k Kodeksa etike ovlaštenih zastupnika (NN 91/13): „Zastupnik smije štiti interese svoje stranke samo sredstvima koja su u skladu sa zakonom, s dostojanstvom zastupničkog poziva i s dobrim običajima, a nisu protivna njegovoj savjesti.“ i točka 1.n: „Zastupnik se ne smije prihvatiti poslova koji nisu spojivi s njegovim pozivom i koji bi mogli štetiti njegovoj nezavisnosti i dobrom glasu te časti i ugledu zastupništva.“</i></p> <p><i>Članak 24. Zakona o obrani (NN 73/13): „ (1) Osobama koje zbog svojih vjerskih ili moralnih uvjerenja nisu pripravne sudjelovati u obavljanju vojničkih dužnosti u Oružanim snagama dopušten je prigovor savjesti. (2) Zahtjev za civilnu službu zbog prigovora savjesti može podnijeti vojni obveznik</i></p>	
--	--	--

nakon uvođenja u vojnu evidenciju do isteka vojne obveze. (3) Vojnom obvezniku koji se pozove na prigovor savjesti može se odobriti civilna služba.“

Članak 44. Zakona o medicinski pomognutoj oplodnji (NN 86/12): „Zdravstveni radnici i nezdravstveni radnici koji bi trebali provesti ili sudjelovati u provođenju postupaka medicinski pomognute oplodnje imaju pravo pozvati se na **priziv savjesti** zbog svojih etičkih, vjerskih ili moralnih nazora, odnosno uvjerenja te odbiti provođenje postupka medicinski pomognute oplodnje ili sudjelovanje u tom postupku.“

Točka 100.22 Kodeksa etike za profesionalne računovođe (NN 1/12): „Ako, nakon iscrpljivanja svih relevantnih mogućnosti, **etički sukob ostane neriješen**, profesionalni računovođa će, gdje je moguće, **odbiti da ostane povezan s pitanjem** koje stvara sukob.“

Članak 358. stavak 1. i 4. Kaznenoga zakona (NN 125/11): „(1) Vojna osoba koja odbije primiti oružje ili ga odbije uporabiti, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. (4) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka kada se radi o vojnoj osobi kojoj je u propisanom postupku uvažen **prigovor savjesti**.“

Članak 3. stavak 4. Zakona o sestrinstvu (NN 121/03, 117/08 i 57/11): „Radi svojih etičkih, vjerskih ili moralnih nazora, odnosno uvjerenja medicinska sestra se ima pravo pozvati na **priziv savjesti** te odbiti provođenje zdravstvene/sestrinske njege ako se to ne kosi s pravilima struke te ako time ne uzrokuje trajne posljedice za zdravlje ili ne

ugrozi život pacijenta. O svojoj odluci mora pravodobno izvijestiti pacijenta i odgovornu ili nadređenu osobu.“

Članak 5. stavak 14. redak 6. Kodeksa strukovne etike ovlaštenih arhitekata (NN 93/10): „Ovlašteni arhitekti u obavljanju poslova dužni su se pridržavati načela zaštite okoliša na način da **odbiju svaki angažman koji bi mogao prouzročiti štetne utjecaje** na higijenu i zdravlje ljudi, te stabilnost, zaštitu i održivost okoliša.“

Članak 7. Kodeksa strukovne etike ovlaštenih inženjera geodezije (NN 19/10): „Ovlašteni inženjeri **moraju odbiti svaki angažman koji bi mogao prouzročiti štetne utjecaje** na stabilnost, zaštitu i održivost okoliša.“ i članak 8. stavak 1.: „Ovlašteni inženjeri dužni su **odbiti ponuđeni posao** ukoliko su uvjeti takvi da se ne mogu ispuniti ili ako ne postoje pretpostavke za njegovo izvršenje.“

Članak 2. stavci 20. i 21. Etičkoga kodeksa primalja od 26. siječnja 2010.: „Primalja ima pravo na **priziv savjesti**, ako time ne uzrokuje trajne posljedice za zdravlje ili ne ugrozi život pacijenta/-ice. O svojoj odluci mora pravodobno obavijestiti pacijenta/-icu te ju uputiti drugoj primalji. (22) Primalja koja radi kao član zdravstvenog tima (u primarnoj zdravstvenoj zaštiti ili u bolničkoj zdravstvenoj skrbi) mora u što kraćem roku izvijestiti odgovornu osobu ako postoji bilo kakav prigovor savjesti bitan za obavljanje njezine profesionalne djelatnosti. U tom slučaju ne smije prestati pružati primaljsku skrb ako bi time

	<p>uzrokovala trajne posljedice za zdravlje ili ugrozila život pacijentice.“</p> <p>Članak 2. stavak 15. Kodeksa medicinske etike i deontologije (NN 55/08): „Liječnik ima pravo na priziv savjesti, ako time ne uzrokuje trajne posljedice za zdravlje ili ne ugrozi život pacijenta. O svojoj odluci mora pravodobno obavijestiti pacijenta te ga uputiti drugom liječniku iste struke.“</p> <p>Točke 8., 43., 65. Kodeksa odvjetničke etike (NN 64/07 i 72/08): „8. Odvjetnik smije štiti interese svoje stranke samo sredstvima koja su u skladu sa zakonom, s dostojanstvom odvjetničkog poziva i s dobrim običajima, a nisu protivna njegovoj savjesti. 43. Odvjetnik može odbiti zahtjev stranke za pružanje pravne pomoći samo zbog važnih razloga, npr. zbog preopterećenosti, zbog slabih izgleda na uspjeh, zbog nedostatka posebnog iskustva u toj grani prava, zbog toga što je općepoznato da je stranka sklona obijesnom parničanju, zbog nemoralnosti razloga iz kojih se pružanje pomoći traži, nesposobnosti stranke da plati gotove izdatke i sl. 65. U kaznenom predmetu, odvjetnik može napustiti obranu svoga branjenika samo ako mu braniteljska savjest ne bi dopuštala daljnju obranu.“</p> <p>Članak 10. redak 1. Kodeksa profesionalne etike službenika Carinske uprave (NN 113/06): „Ako je službeniku ponuđena korist u obliku dara ili kakve druge ponude, dužan je dar ili drugu ponudu odbiti i o tome odmah obavijestiti nadređenog službenika.“</p>	
--	---	--

Članak 20. Zakona o liječništvu (NN 121/03):
„(1) Radi svojih etičkih, vjerskih ili moralnih nazora, odnosno uvjerenja liječnik se ima pravo pozvati na **priziv savjesti** te odbiti provođenje dijagnostike, liječenja i rehabilitacije pacijenta, ako se to ne kosi s pravilima struke te ako time ne uzrokuje trajne posljedice za zdravlje ili ne ugrozi život pacijenta. O svojoj odluci mora pravodobno izvijestiti pacijenta te ga uputiti drugom liječniku iste struke. (2) Ako je liječnik zaposlen u zdravstvenoj ustanovi, trgovačkom društvu, odnosno drugoj pravnoj osobi koja obavlja zdravstvenu djelatnost ili kod drugog liječnika koji obavlja privatnu praksu, mora o odluci izvijestiti svog nadređenog, odnosno poslodavca.“

Članak 26. Zakona o stomatološkoj djelatnosti (NN 121/03): „(1) Radi svojih etičkih, vjerskih ili moralnih nazora, odnosno uvjerenja doktor stomatologije se ima pravo pozvati na **priziv savjesti** te odbiti provođenje dijagnostike, liječenja i rehabilitacije pacijenta, ako se to ne kosi s pravilima struke te ako time ne uzrokuje trajne posljedice za zdravlje ili ne ugrozi život pacijenta. O svojoj odluci mora pravovremeno izvijestiti pacijenta te ga uputiti drugom doktoru stomatologije iste struke. (2) Ako je doktor stomatologije zaposlen kod drugog doktora stomatologije koji obavlja privatnu praksu ili u zdravstvenoj ustanovi, odnosno u drugoj pravnoj osobi, mora o odluci izvijestiti svoga nadređenog, odnosno poslodavca.“

Članak 1. stavak 2. Zakona o civilnoj službi (NN

25/03): „Civilnu službu obavljaju osobe koje zbog svojih vjerskih ili moralnih nazora (u daljnjem tekstu: **prigovor savjesti**) nisu pripravne sudjelovati u obavljanju vojničkih dužnosti u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Te su osobe obvezne obavljati druge dužnosti određene ovim Zakonom (u daljnjem tekstu: civilni obveznici).“

Članak 12. stavak 3. Kodeksa ljekarničke etike i deontologije od 18. travnja 1996.: „Magistar farmacije ima pravo **priziva savjesti** samo ako time ne dovodi u opasnost zdravlje i život bolesnika.“

Kako je iz svega gore navedenog razvidno da je pravo na prigovor savjesti sa jedne strane nedvosmisleno prepoznato i priznato kao temeljno ljudsko pravo – kako u međunarodnim dokumentima, tako i u samom Ustavu RH – te da je u najširem broju važnih društvenih djelatnosti već regulirano raznolikim odredbama koje uređuju efektivne situacije u kojima to ljudsko pravo može biti ugroženo, proizlazi potreba da se odredba analogna onoj o prizivu savjesti kod izvršenja vojne obveze regulira za sve životne situacije u kojima se savjest pojedinca može naći u sukobu sa voljom većine u društvu i odlukama državne vlasti.

Takva potreba proizlazi i iz gore citiranih odluka raznih sudova i političkih tijela, u kojima prepoznajemo da se pravo na prigovor savjesti u praktičnom životu iznova i iznova ugrožava.

Stoga se **predlaže** Saboru Republike Hrvatske da

		<p>čl. 40. Ustava RH dopuni novim stavkom 2., koji bi glasio;</p> <p>„Dopušten je prigovor savjesti onima koji poradi svojih vjerskih ili moralnih nazora nisu pripravnici izvršiti pojedine dužnosti koje proizlaze iz zakona ili drugih propisa, ako postupanje prema takvom prigovoru savjesti ne izlaže druge osobe neposrednoj i ozbiljnoj opasnosti po zdravlje i život.“</p>	
13.	IVAN (podnositelj nije naveo svoje prezime)	<p>Izražene su sljedeće načelne primjedbe:</p> <p>1. „Po meni treba uvesti savjetodavni referendum na inicijativu građana ako skupe određeni broj potpisa u određenom vremenu/500 tis. za 60 dana/ i tada bi Vlada trebala prihvatiti bez organizacije referendumu to pitanje i podržati ga pa i kad se ne slaže u potpunosti sa pitanjem u protivnom neka raspíše referendum /koji košta 50 mil/.</p> <p>2.Vlada treba raspisati Referendum o svim pitanjima pa i ustavnim /koji ne umanjuju ljudska prava prema UN povelji/ ako se skupi 100 tis. valjanih potpisa u 30 dana. Odluka na takvom Referendumu je obvezujuća ako dobije podršku istog ili većeg broja birača od broja koji je Aktualna Vlada dobila na prethodnim izborima. To treba radi jednakovrijednosti glasa.</p> <p>3.Ovo se ne tiče ovih promjena ali ja bi pokrenuo savjetodavni Referendum i za pitanje Izbornog zakona gdje bi uveo direktno biranje osoba/koje mogu imati stranačku pozadinu/ i to 120 Sabornika</p>	<p>Objasnjeno na načelne primjedbe:</p> <p>Prijedlog nije prihvaćen. Predlagatelj smatra kako se predloženim odredbama koje uređuju pitanje referenduma, uvažavajući „kvotu prihvaćanja“ kojom pravovaljanost glasovanja ovisi o prihvaćanju (ili odbijanju) prijedloga od određenog postotka biračkog tijela te strožim propisivanjem ograničenja, posebno imajući u vidu potrebnu većinu glasova za donošenje Promjene Ustava i organskih zakona, dovoljno jasno i precizno uredio ustavni okvir za uređenje referendumske zakonodavstva u Republici Hrvatskoj.</p> <p>Objasnjeno na prijedlog uvođenja savjetodavnog referenduma i na području izbornog zakonodavstva:</p> <p>Kako se prijedlog predlagatelja ne odnosi na ovaj Prijedlog</p>

	<p><i>iz isto toliko izbornih okruga</i></p> <p><i>Ovo bi bio jedinstven primjer direktne demokracije u Svijetu a svijet traži nove modele. Zašto mi Hrvati ne bi plasirali svoj autentični model da budemo po nečemu prvi. Isto bi ograničio opoziv takvog zastupnika na 1.godinu. a nakon toga ako njegova baza nije zadovoljna neka traže opoziv.1000 birača iz tog okruga mogu pokrenuti postupak novih glasovanja u tom okrugu. Okruge nije problem napraviti jer imamo digitalni popis birača samo ih treba ravnomjerno rasporediti u 120 izbornih okruga sa 30-35 tisuća glasača. Direktna Demokracija. Ovo bi potpisali i Anarhisti i Kršćani toliko je dobro.</i></p> <p><i>4.Kako su političari postali omrženi u narodu ovo bi bio i povratak Političara kao zanimanja od časti i ugleda a ne stranačke poslušnosti i tuđeg mišljenja. Tko može u sredini koja ga poznaje dobiti najveći broj glasova samo osoba od ugleda kod većine.</i></p> <p><i>Da zaboravim da osoba koja se kandidira mora živjeti u tom okrugu najmanje zadnje četiri godine ako želimo dobiti najkvalitetnije</i></p> <p><i>i nakraju ono što će se onome tko ovo čita činiti bogohulno: Izbor Vlade na Javnom natječaju na osnovu ugleda i programa!</i></p> <p><i>Ovaj dodatak i ne morate čitati ali bi volio kad bi netko razmislio o pitanjima iz prva dva stavka.“.</i></p>	<p>(a niti na odredbe Ustava Republike Hrvatske), predlagatelj ga nije prihvatio.</p>
--	---	---

14.	MIRKO BRLIĆ	<p>Izražena je sljedeća načelna primjedba:</p> <p><i>„Smatram da je neprimjereno poduzimati promjene Ustava zbog jednog konkretnog slučaja kao što je slučaj Perković, i zato smatram da uopće nije potrebno uvoditi u Ustav odredbe koje se odnose na kazneno procesuiranje teških zločina, već sve treba prepustiti našem ili pak (u slučaju da je zločin počinjen na području neke druge države) inozemnom pravosuđu.“.</i></p>	<p>Objasnjeno na načelnu primjedbu:</p> <p>Prijedlog nije prihvaćen. Predlagatelj smatra kako je potrebno ovim Ustavnim promjenama omogućiti pokretanje kaznenog progona za sve počinitelje kaznenih djela teških ubojstava, s obzirom da u vrijeme kada su ona počinjena nije postojala volja za njihovim sankcioniranjem.</p>
		<p>Izražena je sljedeća primjedba:</p> <p><i>„Želim izraziti svoj prigovor na čl.6.Prijedloga za utvrđivanje nacrtu promjene Ustava Rh. U tom članku predlaže se da se riječi "deset posto od ukupnog broja" zamijene riječima "200.000". Smatram da nije potrebno, niti korisno da se tako rapidno smanji cenzus potrebnih potpisa koji su potrebni da bi se pristupilo referendumu o promjeni Ustava. Naime, ako se želi spriječiti da se pojave razne inicijative koje će ići za tim da u Ustavu ograniče prava nekih skupina u društvu, ili da na neki drugi neprimjereni način izmijene Ustav, smatram da je svrsishodnije ostaviti odredbu od 10%, ali na način da u Ustavu izričito piše 370 000, ili možda 400 000 ili 450 000. Tako će se spriječiti da se izraz "deset posto" proizvoljno tumači, već ćemo u Ustavu imati fiksni broj potrebnih potpisa za pristupanje referendumu.“.</i></p>	<p>Objasnjeno na prijedlog za izmjenom ili brisanjem članka 6. stavka 1. ovoga Prijedloga:</p> <p>Prijedlog nije prihvaćen. Predlagatelj smatra kako je odredba potrebna i kako ju nije potrebno ni brisati niti mijenjati, posebno imajući u vidu posebna ograničenja određena u Prijedlogu glede donošenja odluke na referendumu.</p>
15.	dr. sc. ZORAN	<p>Izražena je sljedeća načelna primjedba:</p>	<p>Primjedba je djelomično prihvaćena uvažavajući „kvotu prihvaćanja“ kojom pravovaljanost glasovanja ovisi o</p>

	<p>RADMAN, „AGORA“- udruuga za lokalnu demokraciju i javne politike, Lokalna zajednica otoka Šolte</p>	<p>„<i>Primjedba se odnosi na materiju vezanu za raspisivanje referenduma posebno na dio koji se odnosi na pravovaljanost referenduma na način da se za pravovaljanost traži 50% upisanih birača, jer ne vide se nikakvi opravdani razlozi da to bude 40%.</i></p> <p><i>Nadalje za referendum za promjene Ustava RH trebalo bi za izglasavanje promjena ustava da najmanje za to glasa 50%+1 glas od ukupnog broja birača.“.</i></p>	<p>prihvaćanju (ili odbijanju) prijedloga od određenog postotka biračkog tijela. Također, u tom slučaju ograničenja moraju biti strože propisana, posebno imajući u vidu potrebnu većinu glasova za donošenje Promjene Ustava i organskih zakona.</p>
		<p>Izraženi su sljedeći prijedlozi:</p> <p>„<i>Amandmani na članak 6. Prijedlog za utvrđivanje nacрта promjene Ustava Republike Hrvatske, a koji se odnose na članak 87. Ustava RH.</i></p> <p><i>Amandman glasi:</i></p> <p><i>U članku 87. u novom stavku 5. broj „40%“ treba zamijeniti brojem „50%“.</i></p> <p><i>Iza stavka 5. Dodaje se novi stavak 6 koji glasi:</i></p> <p><i>Iznimno od gornjeg stavka odluka o promjenama Ustava na referendumu je izglasana ako su za je za nju glasalo 50%+1 glas od ukupnog broja birača.</i></p> <p><i>Dosadašnji stavci 5. i 6. postaju stavci 6. i 7.</i></p> <p><i>Na ovom se inzistira jer je Ustava temelji politički i pravni akt Države i ne može se mijenjati sa 20% + 1 birač.“.</i></p>	<p>Primjedba je djelomično prihvaćena uvažavajući „kvotu prihvaćanja“ kojom pravovaljanost glasovanja ovisi o prihvaćanju (ili odbijanju) prijedloga od određenog postotka biračkog tijela. Također, u tom slučaju ograničenja moraju biti strože propisana, posebno imajući u vidu potrebnu većinu glasova za donošenje Promjene Ustava i organskih zakona.</p>
16.	IVAN BARIŠIĆ	Izražene su sljedeće načelne primjedbe:	

	<p><i>„PERFORMANS O BRAKU I ĆIRILICI ide dalje, a za to vrijeme Hrvatsku dodatno zadužuju. Zakonom o strateškim investicijskim projektima RH proglasili su totalnu rasprodaju REPUBLIKE HRVATSKE, a da bi dodatno zaštitili političko -kapitalističke elite, ide se u promjene Ustava kojima bi se zaštitio udbaški TATA Perković, i onemogućila VLADAVINA NARODA - DEMOKRACIJA (REFERENDUMI). Dakle nakon prijedloga navodno 5 nezavisnih organizacija civilnog društva, GONG-a, i 5 navodno nezavisnih sindikata, saborska radna skupina donosi gotovo istovjetan nacrt promjena Ustava.</i></p> <p>SKANDALOZNI PRIJEDLOG NACRTA PROMJENE USTAVA SABORSKE RADNE SKUPINE</p> <p><i>Ustav mijenjaju do 15.12., a na snagu će stupiti s 1. siječnjem</i></p> <p><i>Saborska radna skupina iskristalizirala je prijedlog nacrtu promjene Ustava. HDZ se usprotivio prijedlogu, a zanimljivo je da niti jedan njihov prijedlog nije prihvaćen</i></p> <p><i>Iz šume prijedloga, saborska radna skupina iskristalizirala je prijedlog nacrtu promjene Ustava, koje će u četvrtak predložiti matičnom Odboru za Ustav, a koji bi se potom trebao uputiti na javnu raspravu.</i></p> <p><i>Neslužbeno se moglo čuti da bi Ustav mogli izmijeniti do 15. prosinca.</i></p>	<p>Obzirom da podnositelj konkretno (niti načelno) ne navodi prijedloge za eventualnom izmjenom ili dopunom ovoga Prijedloga, već samo ističe slaganje ili neslaganje s određenim odredbama, predlagatelj smatra kako u ovom dijelu primjedbi, nema potrebe za posebnim obrazloženjem.</p>
--	--	--

Dogovoreno je da će proglase li se izmjene Ustava prije Nove godine, odredba o nezastarijevanju teških ubojstava na snagu stupiti tek 1. siječnja 2014. godine zajedno sa Zakonom o europskom uhidbenom nalogu, a time je kako je kazala zastupnica Jadranka Kosor otklonjena svaka sumnja da se ustavne promjene donose kako bi se zaštitilo jednog čovjeka.

Riječ je o Josipu Perkoviću kojeg njemačko pravosuđe tereti za ubojstvo političkog emigranta Stjepana Đurekovića.

Odbijeni svi prijedlozi HDZ-a

Potpune sloge oko prijedloga nacрта izmjena Ustava nema, a usprotivio mu se HDZ. Niti jedan njihov prijedlog nije prihvaćen.

Na listi prijedloga o kojima će se odlučivati našao se prijedlog vladajućih o nezastarijevanju teških ubojstava, HDSSB-ov o utvrđivanju pravnog okvira za buduću regionalizaciju zemlje, skraćivanje ljetne stanke u radu Sabora što je tražila zastupnica Jadranka Kosor, smanjenje broja potpisa potrebnih za pokretanje referenduma na zahtjev građana te uvođenje praga odaziva od 40 posto nakon kojega bi se referendum smatrao valjanim što su predložili Laburisti.

**Na listi je i prijedlog da se referendum ne može raspisati o pitanjima koja se odnose na ograničavanje ili umanjivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda, otkazivanje međunarodnih ugovora, proračunu i poreznom sustavu, obrani i

nacionalnoj sigurnosti, te izborima i imenovanjima iz djelokruga Sabora.

**SUMRAK DEMOKRACIJE I UVOĐENJE DIKTATURE!

SKANDALOZNA PROMJENA USTAVA 2010. godine

Odlukom o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske, koju je Hrvatski sabor donio 30. travnja 2010. godine, odlučeno je da se pristupi promjeni Ustava Republike Hrvatske prema prijedlogu koji je podnijela Vlada Republike Hrvatske 1. listopada 2009. godine i prema prijedlogu kojeg su podnijeli zastupnici u Hrvatskom saboru 16. listopada 2009. godine. Promjena Ustava prihvaćena je 16. lipnja 2010. Za izmjene Ustava glasovalo je 133 zastupnika, četiri su bila protiv, a jedan suzdržan.[4]

Ovom su promjenom, a radi članstva u EU, ublaženi uvjeti za donošenje referendumske odluke. Umjesto dotadašnje natpolovične većine svih upisanih birača, ubuduće će biti dovoljna većina birača koji pristupe referendumu. Promjenom Ustava je omogućena primjena europskog uhidbenog naloga od stupanja Hrvatske u članstvo EU-a, kao i da se, i prije ulaska u EU, omogući izručivanje hrvatskih državljana pravosudnim tijelima drugih država na temelju međunarodnih ugovora.

Kome nije jasno da su političko-kapitalističke elite organizirale 2 apsolutno nebitna referenduma (brak

i ćirilica), vidjet će to u bliskoj budućnosti, jer se apsolutno ništa što se tiće toga neće promijeniti, osim što elite imaju odličan izgovor za SKANDALOZNE Ustavne promjene i uvođenje DIKTATURE! Usputni cilj elita je dodatna duboka podjela naroda pred izbore, a nama obićnom puku je sasvim svejedno tko će od dviju navodno suprotstavljenih strana vladat! HDZ=SDP=njihovi sateliti=PROPAST!

* 5 sindikalnih središnjica i 5 organizacija civilnog društva zatražilo je izmjene referendumskih uvjeta. Reklo bi se reprezentativna ekipa!

Glasnogovornici ovog skandaloznog prijedloga su:

- Berto Šalaj (Predsjednik Vijeća GONGA-a, profesor fakulteta politićkih znanosti)

- Dragan Zelić (izvršni direktor GONG-a)

- Bernard Ivčić (Predsjednik Zelene akcije)

- Ana Milićević Pezelj (izvršna tajnica SSSH-a)

* Organiziran je referendum ćiji rezultat za nas obićne građane apsolutno ništa ne mijenja, osim minusa od 40 milijuna kuna (troše bespotrebno naše novce). Međutim politićko-kapitalistićke elite i vodstvo Crkve u Hrvata ostvarili su svoje planove:

- Duboka podjela naroda, skretanje pozornosti sa stvarnih i mnogobrojnih problema.

- Referendumski performans u cilju navodnih poboljšanja referendumskih uvjeta, a u stvari maskiranje stvarnog cilja politićko-kapitalistićkih

	<p><i>elita, a koji je zaštita od demokracije (vladavine naroda), kroz restrikcije mogućih pitanja.</i></p> <p><i>* Skandalozni prijedlog GONG-a zabrane su sljedećih pitanja:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>- Pitanja kojima se ugrožavaju obveze koje proizlaze iz međunarodnih sporazuma.</i> <i>☐ Ovdje je reći ću euROBska unija, BANKsteri, trgovački lobiji, PEPS (potpuni ekološki pristup svemu), nacionalna sigurnost, neovisnost i suverenitet....</i> <i>- Pitanja koja se tiču imenovanja u nadležnosti Sabora.</i> <i>☐ Ovdje je dovoljno reći da je Š-eks predsjednik saborskog odbora za korupciju, a stranka u kojoj je on od početka, među top 5 je na Sudu zbog udruživanja u počinjenju kaznenih djela (Zločinačka organizacija).</i> <i>- Pitanja koja se izravno odnose na proračun i poreze.</i> <i>☐ Ovdje je dovoljno reći - družu Liniću OPLETI!!!! PDV na 50 %, porez na nekretnine, vodni odprinosi, porez na prdeže (emisija co2) itd....</i> <i>- Pitanja koja se tiču ljudskih prava.</i> <i>☐ Ovdje se samo djelomično slažem, jer bi trebalo stajati samo ljudsko pravo na jednakost, jer u ovakvoj formulaciji svako pitanje bi moralo ići na ocjenu ustavnosti, a ocjenu donosi zna se tko, i zna se tko ih je postavio na pozicije (koalicija</i> 	
--	---	--

HDZ=SDP), tako da takav referendum nema nikakvu svrhu, jer opet isti odlučuju o svemu, drugim riječima DIKTATURA!

- Pitanja kojima se ugrožava nacionalna sigurnost i obrana.

☒ Evo jedno pitanje kojim se već ugrozila nacionalna sigurnost i obrana: Jeste li za ulazak u euROBsku uniju u kojoj svi ljudi nemaju ista prava? A recimo moguće pitanje o izlasku iz euROBske unije bi moralo ići na ocjenu ustavnosti (a zna se kako bi to završilo), što je s gospodarskim pojasom, GMO-om itd... ovakva pitanja se kose naravno i s međunarodnim sporazumima. Udarajte Merke-lice i ostale varalice, recite što vam treba, hoćete ribe, hoćete šume, oranice, hoćete vode, hoćete okućnice s golf igralištima, samo recite, mi smo ZA DOM SPREMNI (ups! ovo su zabranili), pardon ZA DATI SPREMNI!!

*S ostatkom prijedloga G-ovna i sindikati

O-organizirano

N-e žele poštivati odluke

G-rađana

slažem se u dijelu poboljšanja uvjeta, odnosno produženju roka prikupljanja na 45 dana, dok zamislite ne predlažu smanjenje potrebnog broja potpisa s 10% na max. 3%, što je uobičajeno u drugim zemljama euROBske unije.

* Predloženo je i očitovanje Ustavnog suda o

	<p><i>ustavnosti sadržaja referendumskog pitanja u roku 30 dana od prikupljanja početnih 10 tisuća skupljenih potpisa. "Odluka na referendumu bi se donosila ukoliko je za nju glasala većina birača koji su pristupili referendumu, uz uvjet da ta većina čini najmanje 50 posto plus jedan ukupnog broja birača za izmjene Ustava, 35 posto plus jedan ukupnog broja birača za izmjene organskih zakona i 25 posto plus jedan ukupnog broja birača za izmjene zakona, lokalni referendum i ostala pitanja. Također, smatramo i da bi se odluka donesena na referendumu mogla mijenjati samo novom referendumskom odlukom", rekao je Zelić.</i></p> <p><i>-S ovim se slažem, osim u dijelu "Odluka na referendumu bi se donosila ukoliko je za nju glasala većina birača koji su pristupili referendumu, uz uvjet da ta većina čini najmanje 50 posto plus jedan ukupnog broja birača za izmjene Ustava. Naime, ovdje bih uveo obvezu donošenja izmjena Ustava, samo ako je izlaznost na referendum bila viša od 50%, a za promjene ustava se izjasnilo više od 2/3 glasača (kao u Saboru). Samo bi prije toga trebalo ponoviti referendum o ulasku EU u Hrvatsku, jer je bio neustavan, odnosno samo radi sigurnog ulaska Hrvatske u EU mijenjan je Ustav, ili postaviti pitanje o samostalnosti RH, ali pod istim uvjetima pod kojim smo izgubili samostalnost i suverenitet ulaskom u euROBsku uniju. Nadalje, dodao bih da se nadgledanje referenduma mora obavljati volonterski bez novčanih naknada, a ne kao do sad uz naknade stranačkim uhljebima, koji se biraju po</i></p>	<p>Primjedba je djelomično prihvaćena uvažavajući „kvotu prihvaćanja“ kojom pravovaljanost glasovanja ovisi o prihvaćanju (ili odbijanju) prijedloga od određenog postotka biračkog tijela. Također, u tom slučaju ograničenja moraju biti strože propisana, posebno imajući u vidu potrebnu većinu glasova za donošenje Promjene Ustava i organskih zakona.</p>
--	--	--

		<p>postotku udjela stranaka u vlasti. Time bi izbjegli većinu troškova održavanja referenduma (Švicarska).</p> <p><i>* U kontekstu ustavnih promjena, predlažem obvezu neposrednih izbora za Pravosuđe, odnosno za sve predsjednike Sudova, Ustavne Suce, Državne odvjetnike i njihove zamjenike. Osnova demokracije podjela je vlasti na izvršnu, zakonodavnu i sudsku, a toga u Hrvatskoj nema, svima je nadređena monetarna vlast, dok izvršna i zakonodavna (koalicija HDZ=SDP=njihovi sateliti) dijele sudsku.“.</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog neposrednih izbora za Ustavne suce, Državnog odvjetnika i dr.:</p> <p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
17.	HRVOJE MATIĆ	<p>Izraženi su sljedeći prijedlozi:</p> <p><i>„U slučaju da se u Ustav RH ugradi odredba o pragu izlaznosti koji je potreban za odlučivanje o zakonima, ustavnim zakonima i ustavu na referendumu, neophodno je uvesti ustavnu obvezu izlaska na izbore i referendum.</i></p> <p><i>Naime, na taj način bi se od onih građana koji ne</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za propisivanjem novčane kazne za neizlazak na referendum (glasovanje):</p> <p>Prijedlog nije prihvaćen. Naime, propisima koji uređuju izborno zakonodavstvo u Republici Hrvatskoj određeno je kako nitko ne može biti pozvan na odgovornost zbog</p>

		<p><i>izađu moglo namaknuti novac kojim bi se referendumima (i izborima) plaćali.</i></p> <p><i>Predlažem iznos pojedinačne kazne od 1000 kn za neizlazak na izbore, referendum itd.</i></p> <p><i>U slučaju da pak uvedete prag izlaznosti (npr. 50% za promjenu ustava), a ne uvedete obvezu izlaska na referendum (i izbore) onemogućiti ćete narodu da o ičemu odlučuje – što je u direktnoj suprotnosti sa prvim člankom Ustava RH, a u tom slučaju se nadam da će Ustavni sud RH srušiti takav prijedlog ustava.“.</i></p>	glasovanja niti zbog toga što nije glasovao.
18.	SLAVEN OLČAR	<p>Izražen je sljedeći prijedlog:</p> <p><i>„Molim vas da pri promjeni Ustava razmotrite i promjenu načina izbora Glavnog Državnog Odvjetnika.</i></p> <p><i>Predlažem njegov direktan izbor od strane građana na izborima (npr. predsjedničkim) budući da je sukob interesa da ga biraju oni koje on treba i kontrolirati.“.</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za izmjenom načina izbora Glavnog Državnog Odvjetnika:</p> <p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>

19.	ALEKSANDAR HATZIVELKOS	<p>Izražene su sljedeće načelne primjedbe:</p> <p><i>„1. U dijelu Prijedloga kojim se regulira ustavna pozicija referenduma (članak 6.), predlaže se propisivanje kriterija izlaznosti (40% od ukupnog broja birača) kako bi referendum bio pravovaljan. Predlažem izmjenu tog kriterija na način da se pravovaljanost referenduma veže uz broj glasova „ZA“ umjesto za izlaznost, te da se ne veže uz ukupan broj birača već uz broj birača koji su izašli na prethodne parlamentarne izbore.</i></p> <p><i>Obrazloženje: utvrđivanjem kriterija izlaznosti za pravovaljanost referenduma, stimulira se bojkot izlaska (odnosno ne izlazak) na referendum umjesto da se potiče izlaznost. Time se činom stimuliraju kapmanje i strategije koje ruše legitimitet i građansku participaciju. S druge strane, ukoliko se kao kriterij pravovaljanosti referenduma uvede broj glasova „ZA“, niti jedna strana u odlučivanju neće biti stimulirana na neizlaženje, već će i jedna i druga strana u referendumu biti motivirane za što veći izlazak, dok će se u isto vrijeme zadržati zaštitni mehanizam koji bi onemogućio pravovaljanost referendumskih odluka u slučaju niske zainteresiranosti javnosti.</i></p> <p><i>Nadalje, važno je istaknuti da je predloženi prag izlaznosti od 40% vrlo visok (radi se o otprilike 1 800 000 građana), te da je u okolnostima bojkota takvu izlaznost mora osigurati samo jedna od strana u referendumu. Time referendum zapravo postaje plebiscit. U kombinaciji sa relativno niskim</i></p>	<p>Primjedba je djelomično prihvaćena uvažavajući „kvotu prihvaćanja“ kojom pravovaljanost glasovanja ovisi o prihvaćanju (ili odbijanju) prijedloga od određenog postotka biračkog tijela. Također, u tom slučaju ograničenja moraju biti strože propisana, posebno imajući u vidu potrebnu većinu glasova za donošenje Promjene Ustava i organskih zakona.</p>
-----	------------------------	---	--

brojem potpisa potrebnih za raspisivanje građanskog referenduma, generirati će se situacija u kojoj će se referendum relativno lako raspisivati (što znači da ih treba očekivati u većem broju), ali će izrazito teško zadovoljiti uvjet pravovaljanosti. Često raspisivanje referenduma sa nepravovaljanim rezultatom rezultira povećanjem građanske apatije, i demokratskog deficita, te je dugoročno štetno. Tome treba pridodati i financijski efekt češćeg raspisivanja referenduma bez pravne valjanosti, pa se postavlja pitanje da li si kao država možemo priuštiti trošenje velikih količina novaca na referendume kojima se neće donositi pravovaljane odluke.

Treba istaknuti da se uvođenjem kriterija pravovaljanosti vezanim uz izlaznost **narušava načelo monotonosti u teoriji donošenja odluka**. Naime, prema načelu monotonosti, dodatan glas za neku opciju ne smije narušiti rezultat koji ta opcija postiže. No uvođenjem praga izlaznosti, glas „PROTIV“ može donijeti prelazak praga i pravovaljanost odluke „ZA“, koje ne bi bilo da glasač koji je namjeravao glasati „PROTIV“ nije glasao. S druge strane, ukoliko se pravovaljanost referenduma veže uz broj glasova „ZA“, načelo monotonosti nije narušeno.

Slijedeće, ističem kako bi broj glasova ZA trebalo vezati uz broj birača izašlih na posljednje parlamentarne izbore, a ne uz ukupan broj birača. Pored činjenice da Hrvatska u ukupnom broju birača ima mnoge politički neaktivne građane bez

	<p><i>prebivališta u Republici Hrvatskoj, te se na taj način prag pravovaljanosti referendumu među politički aktivnim građanima dodatno diže, prednost vezanja praga uz broj birača izašlih na prethodne parlamentarne izbore je u afirmaciji sudjelovanja građana u političkim procesima.</i></p> <p><i>Naime, u tom bi slučaju političkim akterima (političkim strankama i nezavisnim listama) koje sudjeluju na izborima, u interesu bilo afirmirati izlazak na izbore. Veći broj birača izašlih na parlamentarne izbore znači i jači legitimitet Sabora, koji se onda očituje i u višem pragu pravovaljanosti referendumu.</i></p> <p>2. Predlažem da se Prijedlog nadopuni člankom koji bi proširio ovlasti Ustavnog suda (propisane člankom 129. Ustava) na ocjenu ustavnosti međunarodnih ugovora.</p> <p>Obrazloženje: Ustavni sud se višekratno proglašavao nenadležnim za ocjenjivanje usklađenosti s Ustavom međunarodnih ugovora, temeljeći svoj stav na članku 129. Ustava (odluke Ustavnog suda U-I/1583/2000, U-I/4043/2003, U-I/350/2004 i mnoge druge). Na taj je način u ustavno pravnom sustavu stvoren skup zakona donesenih većinom prisutnih zastupnika (tzv. „običnom većinom“) koji nisu podložni naknadnoj korekciji i ocjeni ustavnosti. Takav ustavno-pravni okvir, dakle, omogućuje izglasavanje zakona većinom prisutnih zastupnika (ukoliko se sadržajno temelje na međunarodnom ugovoru, koji se također potvrđuje većinom prisutnih</p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za dopunom članka 129. Ustava:</p> <p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
--	---	---

	<p><i>zastupnika) koji svojim sadržajem mogu zadirati u Ustavom zajamčena prava građana, bez mogućnosti naknadne provjere i korekcije kroz institut Ustavnog suda. Praksa Ustavnog suda pokazuje da su podneseni deseci prijedloga i zahtjeva za ocjenom ustavnosti raznih zakona za čiju se ocjenu Ustavni sud proglasio nenadležnim zbog njihove sadržajne utemeljenosti na međunarodnim ugovorima. Time je stvoren ustavno-pravni okvir u kojem Ustav nije temeljni pravni dokument opisan Temeljnim odredbama Ustava.“.</i></p>	
	<p>Izraženi su sljedeći prijedlozi:</p> <p><i>„1. Promjenu stavka 3. članka 6. Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, na način da se mijenja i glasi</i></p> <p><i>„Referendum je pravovaljan ako je najmanje 2/3 od broja birača koji su pristupili posljednjim parlamentarnim izborima glasalo „ZA“ ukoliko se referendumom mijenja Ustav Republike Hrvatske, te ako je najmanje 1/2 od broja birača koji su pristupili posljednjim parlamentarnim izborima glasalo „ZA“ ukoliko se referendumom donose druge odluke. Na referendumu se odlučuje većinom glasova birača koji su pristupili referendumu.“</i></p> <p><i>2. Dodavanje novog članka Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske koji glasi:</i></p> <p><i>„Članku 129. stavak 1. nakon teksta „- odlučuje o</i></p>	<p>Primjedba je djelomično prihvaćena uvažavajući „kvotu prihvaćanja“ kojom pravovaljanost glasovanja ovisi o prihvaćanju (ili odbijanju) prijedloga od određenog postotka biračkog tijela. Također, u tom slučaju ograničenja moraju biti strože propisana, posebno imajući u vidu potrebnu većinu glasova za donošenje Promjene Ustava i organskih zakona.</p> <p>Obrazloženje na prijedlog za dopunom članka 129. Ustava:</p>

		<p><i>suglasnosti zakona s Ustavom“ dodaje se tekst koji glasi „- odlučuje o suglasnosti međunarodnih ugovora s Ustavom“.</i></p>	<p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
20.	MARIJA VALE	<p>Izražena je sljedeća načelna primjedba:</p> <p><i>„Članak 71</i></p> <p><i>Hrvatski sabor ima najmanje 100, a najviše 160 zastupnika koji se, na temelju općeg i jednakoga biračkog prava, biraju neposredno tajnim glasovanjem.</i></p> <p><i>Paran broj ne bi smio biti naveden zbog same mogućnosti da se ne može utvrditi natpolovična većina.</i></p> <p><i>Trebalo bi dodati stavak 2 da se svaki izbori moraju temeljiti na istinitom popisu birača i vezati broj birača sa brojem zastupnika koji se biraju. Znamo da je popis birača smanjen za nekoliko stotina tisuća birača, pa bi i broj zastupnika u Saboru mogao biti smanjen što bi donijelo i konkretne</i></p>	<p>Obrazloženje na načelnu primjedbu:</p> <p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>

	<p><i>uštete u državnom proračunu. Dodavanjem stavka morao bi se i Zakon o izborima zastupnika u Hrvatski sabor uskladiti sa Ustavom.</i></p> <p><i>Zakon o izborima zastupnika u Hrvatski sabor:</i></p> <p><i>Članak 39.</i></p> <p><i>Izborne jedinice određuju se Zakonom o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u Sabor tako da se broj birača u izbornim jedinicama ne smije razlikovati više od + - 5 %.</i></p> <p><i>Pri određivanju izbornih jedinica mora se koliko je to najviše moguće voditi računa o zakonom utvrđenim područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj.</i></p> <p><i>Na posljednjim izborima zastupnika u Hrvatski sabor vidljivo je da je za zastupnika iz IX izborne jedinice potreban broj glasova za jedan mandat bio 31471 (najviše), a za zastupnika IV izborne jedinice potreban broj glasova za jedan mandat bio je 23852 (najmanje). Vjerujem da broj birača u izbornim jedinicama i nakon sređivanja popisa birača (koji ipak nije sređen) odstupa od ovog + - 5% propisanog zakonom.</i></p> <p><i>Alternativa za članak 79 je puno bolje rješenje jer samo navođenje datuma neće ništa značajno mijenjati u radu Sabora.“.</i></p>	
	<p>Izražene su sljedeće primjedbe:</p> <p><i>„1.Broj potrebnih potpisa za referendum potrebno je izraziti u postotku zbog same činjenice da je broj</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog da se broj potrebnih potpisa izrazi u postotku:</p> <p>Prijedlog nije prihvaće. Naime, radi pravne sigurnosti</p>

	<p><i>birača promjenjiva veličina.</i></p> <p><i>2. Članak 1 Ustava RH</i></p> <p><i>Članak 1.</i></p> <p><i>Republika Hrvatska jedinstvena je i nedjeljiva demokratska i socijalna država.</i></p> <p><i>U Republici Hrvatskoj vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu kao zajednici slobodnih i ravnopravnih državljana.</i></p> <p><i>Narod ostvaruje vlast izborom svojih predstavnika i neposrednim odlučivanjem.</i></p> <p><i>ne daje vam za pravo da dodate stavak 4 „Referendum se ne može raspisati o pitanjima:</i></p> <p><i>...</i></p> <p><i>Jedino Ustavni sud može donijeti odluku da pitanje nije u skladu sa Ustavom.</i></p> <p><i>3. Referendum bi trebao biti pravovaljan ako mu pristupi barem 50% +1 birač upisanih u popis birača za taj referendum. Smatram da ima pitanja o kojima bi bila dozvoljena i manja izlaznost, ali za dva posljednja referenduma izlaznost je morala biti 50%+1 birač.</i></p> <p><i>4. Moglo bi se razmisliti o mogućnosti da postotak izlaznosti za pojedina pitanja bude i 40%, ali da onda bude i veći postotak glasova koji bi bili potrebni za pravovaljanost referenduma. Ovom bi se odlukom osiguralo da potreban broj glasova za pravovaljanost referenduma bude 50 % +1 birač (većina) i kod izlaznosti od 40% i kod izlaznosti</i></p>	<p>potrebno je utvrditi točan broj potpisa birača.</p> <p>Obrazloženje ne prijedlog za brisanjem članka 6. stavka 2. Prijedloga:</p> <p>Primjedba nije prihvaćena. Naime, Ustavni sud Republike Hrvatske procjenjuje dopuštenost sadržaja referendumskog pitanja te je potrebno propisati barem okvir u kojemu se predmetno pitanje ne može postaviti.</p> <p>Obrazloženje na prijedlog za izmjenom članka 6. stavka 3 Prijedloga:</p> <p>Primjedba je djelomično prihvaćena uvažavajući „kvotu prihvaćanja“ kojom pravovaljanost glasovanja ovisi o prihvaćanju (ili odbijanju) prijedloga od određenog postotka biračkog tijela. Također, u tom slučaju ograničenja moraju biti strože propisana, posebno imajući u vidu potrebnu većinu glasova za donošenje Promjene Ustava i organskih zakona.</p>
--	--	---

		<p>50% + 1 birač.</p> <p>Primjer: Broj birača 3.700.000</p> <p>Postotak izlaznosti - 40%</p> <p>Broj birača - 1.480.000</p> <p>Postotak birača za valjanost - 0,625001</p> <p>Potreban broj glasova za valjanost - 925.001</p> <p>Postotak izlaznosti - 50% + 1</p> <p>Broj birača - 1850000 + 1</p> <p>Postotak birača za valjanost - 50% + 1</p> <p>Potreban broj glasova za valjanost - 925.001</p> <p>5. U Ustavu se može propisati da je za referendum važeći broj birača u RH, a da oni koji u njoj ne žive imaju pravo glasa ako se registriraju.“.</p>	<p>Obrazloženje na prijedlog da se u Ustavu Republike Hrvatske propiše: „da je za referendum važeći broj birača u RH, a da oni koji u njoj ne žive imaju pravo glasa ako se registriraju“:</p> <p>Prijedlog nije prihvaćen. Naime, odredbe Ustava Republike Hrvatske o referendumu pružaju okvir za zakonodavnim uređenjem predmetnog pitanja te predlagatelj samtra kako ovaj Prijedlog nije potrebno dopunjavati novim sadržajem.</p>
21.	ROKO ŠIKIĆ, udrug a Volim Hrvatsku	<p>Izražena je sljedeća načelna primjedba:</p> <p>„U članku 1. Ustava Republike Hrvatske navodi se da je Republika Hrvatska jedinstvena i nedjeljiva demokratska i socijalna država te da vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu kao zajednici slobodnih</p>	

	<p><i>i ravnopravnih državljana. Nadalje, narod ostvaruje vlast izborom svojih predstavnika i neposrednim odlučivanjem.</i></p> <p><i>Svaka izabrana vlast je privremena, a može biti obnašana i kraće te je samo narod trajni nositelj suvereniteta u državi koja je nužni okvir njegovog uljudbeno-gospodarsko-državoslovnog razvoja, a ne smijemo smetnuti s uma da je taj hrvatski narod bio prisiljen krvlju se izboriti za svoje pravo na državu protiv puno bolje naoružanog i dobro pripremljenog neprijatelja.</i></p> <p><i>Smatramo, a što je potvrdila i praksa, da su postojeće referendumске odredbe dovoljno otegotne da onemogućavaju izravno odlučivanje i korekciju lošeg upravljanja državom te omogućuju izravno odlučivanje jedino o pitanjima s masovnim emotivnim nabojem.</i></p> <p><i>UVOĐENJE DIKTATURE</i></p> <p><i>Svaka namjera zakonodavca za unošenjem u Ustav odredbi kojima nastoji materijalno ograničiti pravo državljana s biračkim pravom da interveniraju bilo u Ustav bilo u zakone o bilo kojem pitanju za koje smatraju da je potrebno njihova izravna intervencija, jest uvođenje diktature na velika vrata.</i></p> <p><i>Kao posebno licemjerje doživljavamo skrivanje iza</i></p>	<p>Obzirom da podnositelj konkretno (niti načelno) ne navodi prijedloge za eventualnom izmjenom ili dopunom ovoga Prijedloga, već samo ističe slaganje ili neslaganje s određenim odredbama, predlagatelj smatra kako u ovom dijelu primjedbi, nema potrebe za posebnim obrazloženjem.</p>
--	--	--

navodnog šticeanja rasno-rodnih manjina od strane zakonodavca. Riječ je dnevno političkom izgovoru za potpuno i trajno ograničavanje referendumskog prava ili njegovog svođenja na razinu pro forme, s kojim se praktično poništavanaju Člank 1. i Člank 87. Ustava Republike Hrvatske. Riječ je o opasnom presedanu u kratkoj demokratskoj povjesti Hrvatske, jer se narodu ostavlja na izbor da otkos samovolji izražava na druge, radikalnije inačica otpora.

TROŠAK REFERENDUMA JE ZANEMARIV U ODNOSU NA ŠTETE KOJE SE NANOSE HRVATSKOJ

Navodimo primjer koji nas, svjesne društveno angažirane pripadnike hrvatskog naroda, zabrinute za sigurnost svojeg naroda i funkcioniranje države, iznimno brine, a to je zaduživanje bez presedana u hrvatskoj povijesti. Svaki obnašatelj vlasti, već 23 godine zadužuje buduće naraštaje hrvatskog naroda. Od 2000-te zaduživanje je krenulo u suludi galop, a statistički jednako učinkovito to čine i SDP i HDZ. SPD je na vlasti bio kraće, ali je bio dvostruko učinkovitiji zaduživač od HDZ-a. Hrvatski narod, kao suverena, mora se mora pitati za svako zaduženje prihvaća li ga. Niti jedna politička stranka koja je do dana današnjeg obnašala vlast nije najavila da će zadužiti hrvatski narod u stotinama milijardi kuna i s tim obećanjem dobila izbore, ili raspisala referendum i time dobila potporu za zaduživanje.

Stoga to može i mora biti referendumsko pitanje i dugove koje su stvorili političari i stranke najbolje bi bilo referendumom prebaciti na imovinu njihovih stranaka, poduzeća, njihovu osobnu imovinu i imovinu njihove obitelji. Cijena referenduma od navodnih 57 milijuna kuna je spin neodgovornih t.zv. "političkih elita", jer upravo njihovo samovoljno prezaduživanje države birače u samim kamatama, bez vraćanja glavnice, košta svaki dan dvostruko više (preko 10 milijuna EUR dnevno !!) od troška referendum.

*Sabor pokazuje da manipulacijom i nepoštovanjem Ustava ne poštuje ni suverena (narod), jer bezobzirno pokušava ukloniti posljednji demokratski alat iz ruku naroda. Ovim doprinosom oštro osuđujemo takove protudemokratske i pravom riječju totalitarne stavove lažnih narodnih zastupnika. Takvi zastupnici ne trebaju ni jednom narodu i treba im žurno povući punomoć te **zahtjevamo žurno odbacivanje svih prijedloga kojima se pokušava ograničiti pravo suverena na izravno odlučivanje – njegovo izvorno referendumsko pravo.***

Također odbacujemo svaku ideju filtriranja (kadroviranja) od strane neovlaštenih posrednika u demokratskom procesu, osobe koje ocjenjuju je li neko pitanje podobno ili ne za izravno odlučivanje, jer nitko osim državljana-birača nije pozvan ocjenjivati referendumsko pitanja.

Ovdje i sad, izravno i nedvosmisleno napominjemo da se oduzimanjem isto kao i ograničavanjem ovog demokratskog alata, za promjenu politike državljanima Hrvatske ostavlja samo gola sila izlaska na ulice, u prosvjede. Izbori su zbog namještenih zakona, pristranih medija uglavnom u vlasništvu stranaca i popisnih manipulacija, pogodni za namještanje rezultata te samim time ne predstavljaju demokratski alat promjene politike.

Iz svega do sada navedenog, jasno je vidljivo da zakonodavac nije ovlašten ograničavati referendumске teme te je razvidno da se Ustav kroji prema dnevno-političkoj potrebi, što Ustavi sud po zakonu i ovlastima treba i može spriječiti.

ZAKLJUČAK :

USTAVNI SUD TREBA PREISPITATI I OČITOVATI SE O USTAVNOSTI IZMJENA ZAKONA O REFERENDUMU I ODBACITI SVE IZMJENE I OGRANIČENJA KOJA NEMAJU IZRAVNI POTPIS BIRAČA KOJIM ONI ODOBRAVAJU IZMJENE KOJE JE ZAKONODAVAC ZAMISLIO.

REFERENDUM JE NARODNI ALAT ZA IZRAVNO ODLUČIVANJE I KAO TAKAV NIJE PODLOŽAN OGRANIČENJU OD STRANE ZAKONODAVNE VLASTI NITI IKOG DRUGOG IZUZEV NARODA SAMOGA NA IZRAVNOM

		GLASOVANJU OKO MOGUĆIH IZMJENA.“.	
22.	VICE BATARELO, udruga Vigilare	<p>Izražena je sljedeća načelna primjedba:</p> <p><i>„Podnositelj se zalaže za stručnije i demokratskije reguliranje prigovora savjesti u Ustavu RH kao neotuđivoga prava svake osobe da ne postupa protivno svojoj savjesti, a sve zbog činjenice da vrlo restriktivno tumačenje navedenoga pojma može dovesti do poremećaja temeljnih ljudskih prava zajamčenih Ustavom RH.“.</i></p>	<p>Obrazloženje na načelnu primjedbu:</p> <p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
		<p>Izražen je sljedeći prijedlog:</p> <p><i>„Prigovor savjesti je svjesno odbijanje postupanja prema zakonu ili određenim njegovim odredbama, a sve u skladu s Ustavom zajamčenim temeljnim ljudskim pravom na slobodu misli, mišljenja, uvjerenja, savjesti i vjeroispovijesti. S obzirom na to da određeni zakonski i drugi propisi, kada bi se u potpunosti primjenjivali bez mogućnosti korištenja predmetnoga instituta prigovora savjesti, isti bi mogli vrlo lako dovesti do potpunoga kršenja gore navedenih zaštićenih ljudskih prava. Slijedom toga, potrebno je dodatno regulirati navedenu</i></p>	

	<p><i>problematiku.</i></p> <p><i>Nadalje, zbog čestih društvenih promjena i shvaćanja predmetne tematike od strane različitih političkih skupina, koji su istu uvijek prilagođavali dnevno političkim potrebama, bitno je istaknuti da često navedeni institut nije zaštitio građane ove zemlje na odgovarajući način.</i></p> <p><i>Nedavni slučaj primalje Jage Stojak koja je dobila otkaz zbog prigovora savjesti pokazao je vrlo formalističko tumačenje propisa jer se kao obrazloženje čulo da to pravo nije propisano Zakonom o primaljstvu (NN 120/08 i 145/10). Istodobno su se postojeće ustavne odredbe o tomu tumačile vrlo usko, kao da je to pravo Ustavom zajamčeno samo vojnicima.</i></p> <p><i>Prigovor savjesti je odbijanje postupanja prema zakonu ili njegovim odredbama, a u skladu s Ustavom zajamčenim temeljnim ljudskim pravom na slobodu misli, mišljenja, uvjerenja, savjesti i vjeroispovijesti.</i></p> <p><i>Iako se najčešće odnosi na vojnu službu, postoje i druge vrste prigovora savjesti, poput pokreta za zabranu pokusa nad životinjama, sudjelovanja u pobačaju ili eutanaziji, i druge životne situacije i pravne odredbe koje pojedincima ne samo što ne stvaraju nikakvu obvezu u savjesti, nego upravo pokreću tešku i preciznu obvezu da im se</i></p>	
--	--	--

suprotstavi prigovor savjesti.

Da se uređivanjem prigovora savjesti u pogledu vojne službe ne iscrpljuje potreba za detaljnijim uređivanjem prava na priziv savjesti, može se vidjeti iz Rezolucije Parlamentarne skupštine Vijeća Europe 1763 od 7. listopada 2010. „Pravo na priziv savjesti u zakonitoj zdravstvenoj zaštiti“, gdje se izrijekom zahtijeva: „Ni jedna osoba, bolnica ili ustanova ne će biti prisiljena, smatrana odgovornom ni diskriminirana na bilo koji način ako odbije obaviti, omogućiti, pomoći ili podvrgnuti pobačaju [abortusu], obavljanju ljudskoga pometnuća ili eutanazije ili bilo kojega čina koji bi prouzročio smrt ljudskoga ploda [fetusa] ili zametka [embrija], zbog bilo kojega razloga.“

Tako primjerice u slučaju Mary Teresa Doogan and Concepta Wood, slučaj (2013) CSIH 36 P876/11 (presuda Vrhovnoga suda Škotske od 24. travnja 2013. dostupna na službenim stranicama www.scotscourts.gov.uk) Vrhovni sud Škotske u obrazloženju navodi: „Propise ove vrste treba tumačiti na način koji omogućuje podnositeljima priziva da mogu ostati vjerni svojim uvjerenjima bez potrebe da krše zakon ... Prema našem mišljenju, pravo na prigovor savjesti ne obuhvaća samo neposredni medicinski ili kirurški pobačaj, nego i cjelokupni proces ili tretman potreban da bi se ostvarilo takav cilj ... to je zakonsko pravo dano jer je prepoznato da mnogi ljudi smatraju postupak

	<p><i>pobačaja moralno odvratnim ... to je stvar u kojoj mnogi ljudi imaju jaka moralna ili vjerska uvjerenja, i pravo priziva savjesti je dano iz poštovanja prema tim uvjerenjima. “</i></p> <p><i>Nadalje, Europski sud za ljudska prava također se bavio prizivom savjesti u sljedećim predmetima:</i></p> <p><i>Grandrath protiv Njemačke (12. prosinca 1966.),</i></p> <p><i>G. Z. protiv Austrije (2. travnja 1973.),</i></p> <p><i>X. protiv Njemačke (5. srpnja 1977.),</i></p> <p><i>N. protiv Norveške (11. listopada 1984.)</i></p> <p><i>Ülke protiv Turske (24. siječnja 2007.),</i></p> <p><i>Thlimmenos protiv Grčke (Veliko vijeće, 6. travnja 2000.),</i></p> <p><i>Bayatyan protiv Armenije (7. srpnja 2011.),</i></p> <p><i>Erçep protiv Turske (22. studenoga 2011.),</i></p> <p><i>Savda protiv Turske (12. lipnja 2012.),</i></p> <p><i>Tarhan protiv Turske (17. srpnja 2012.),</i></p> <p><i>(v. materijal na http://www.echr.coe.int/Documents/FS_Conscientious_objection_ENG.pdf) i u njima potvrdio da je</i></p>	
--	--	--

onemogućavanjem, nedopuštanjem ili neprihvatanjem prigovora savjesti došlo do povrede osnovnih ljudskih prava i sloboda, i to članka 9. europske Konvencije koja jamči slobodu misli i savjesti.

Osim što je navedeni institut prigovora savjesti izvan aktivnosti povezanih s oružanim snagama i vojnim obvezama priznat putem različitih međunarodnih ugovora, povelja, dokumenata i međunarodnih sudova ističemo i primjere uređivanja praktične primjene prava na prigovor savjesti, a koji su već prisutni u brojnim propisima koji važe u RH, tako:

*Točka 1.k Kodeksa etike ovlaštenih zastupnika (NN 91/13): „Zastupnik smije štiti interese svoje stranke samo sredstvima koja su u skladu sa zakonom, s dostojanstvom zastupničkog poziva i s dobrim običajima, a nisu protivna njegovoj savjesti.“ i točka 1.n: „Zastupnik se **ne smije prihvatiti poslova koji nisu spojivi** s njegovim pozivom i koji bi mogli štetiti njegovoj nezavisnosti i dobrom glasu te časti i ugledu zastupništva.“*

*Članak 24. Zakona o obrani (NN 73/13): „(1) Osobama koje zbog svojih vjerskih ili moralnih uvjerenja nisu pripravne sudjelovati u obavljanju vojničkih dužnosti u Oružanim snagama dopušten je **prigovor savjesti**. (2) Zahtjev za civilnu službu zbog prigovora savjesti može podnijeti vojni obveznik nakon uvođenja u vojnu evidenciju do isteka vojne*

obveze. (3) Vojnom obvezniku koji se pozove na prigovor savjesti može se odobriti civilna služba.“

Članak 44. Zakona o medicinski pomognutoj oplodnji (NN 86/12): „Zdravstveni radnici i nezdravstveni radnici koji bi trebali provesti ili sudjelovati u provođenju postupaka medicinski pomognute oplodnje imaju pravo pozvati se na **priziv savjesti** zbog svojih etičkih, vjerskih ili moralnih nazora, odnosno uvjerenja te odbiti provođenje postupka medicinski pomognute oplodnje ili sudjelovanje u tom postupku.“

Točka 100.22 Kodeksa etike za profesionalne računovođe (NN 1/12): „Ako, nakon iscrpljivanja svih relevantnih mogućnosti, **etički sukob ostane neriješen**, profesionalni računovođa će, gdje je moguće, **odbiti da ostane povezan** s pitanjem koje stvara sukob.“

Članak 358. stavak 1. i 4. Kaznenoga zakona (NN 125/11): „(1) Vojna osoba koja odbije primiti oružje ili ga odbije uporabiti, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. (4) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka kada se radi o vojnoj osobi kojoj je u propisanom postupku uvažen **prigovor savjesti**.“

Članak 3. stavak 4. Zakona o sestrinstvu (NN 121/03, 117/08 i 57/11): „Radi svojih etičkih, vjerskih ili moralnih nazora, odnosno uvjerenja medicinska sestra ima se pravo pozvati na **priziv**

savjesti te odbiti provođenje zdravstvene/sestrinske njege ako se to ne kosi s pravilima struke te ako time ne uzrokuje trajne posljedice za zdravlje ili ne ugrozi život pacijenta. O svojoj odluci mora pravodobno izvijestiti pacijenta i odgovornu ili nadređenu osobu.“

*Članak 5. stavak 14. redak 6. Kodeksa strukovne etike ovlaštenih arhitekata (NN 93/10): „Ovlašteni arhitekti u obavljanju poslova dužni su se pridržavati načela zaštite okoliša na način da **odbiju svaki angažman koji bi mogao prouzročiti štetne utjecaje** na higijenu i zdravlje ljudi, te stabilnost, zaštitu i održivost okoliša.“*

*Članak 7. Kodeksa strukovne etike ovlaštenih inženjera geodezije (NN 19/10): „Ovlašteni inženjeri **moraju odbiti svaki angažman koji bi mogao prouzročiti štetne utjecaje** na stabilnost, zaštitu i održivost okoliša.“ i članak 8. stavak 1.: „Ovlašteni inženjeri dužni su **odbiti ponudeni posao** ukoliko su uvjeti takvi da se ne mogu ispuniti ili ako ne postoje pretpostavke za njegovo izvršenje.“*

*Članak 2. stavci 20. i 21. Etičkoga kodeksa primalja od 26. siječnja 2010.: „Primalja ima pravo na **priziv savjesti**, ako time ne uzrokuje trajne posljedice za zdravlje ili ne ugrozi život pacijenta/-ice. O svojoj odluci mora pravodobno obavijestiti pacijenta/-icu te ju uputiti drugoj primalji. (22) Primalja koja radi kao član zdravstvenog tima (u*

primarnoj zdravstvenoj zaštiti ili u bolničkoj zdravstvenoj skrbi) mora u što kraćem roku izvijestiti odgovornu osobu ako postoji bilo kakav prigovor savjesti bitan za obavljanje njezine profesionalne djelatnosti. U tom slučaju ne smije prestati pružati primaljsku skrb ako bi time uzrokovala trajne posljedice za zdravlje ili ugrozila život pacijentice.“

Članak 2. stavak 15. Kodeksa medicinske etike i deontologije (NN 55/08): „Liječnik ima pravo na **priziv savjesti**, ako time ne uzrokuje trajne posljedice za zdravlje ili ne ugrozi život pacijenta. O svojoj odluci mora pravodobno obavijestiti pacijenta te ga uputiti drugom liječniku iste struke.“

Točke 8., 43., 65. Kodeksa odvjetničke etike (NN 64/07 i 72/08): „8. Odvjetnik smije štiti interese svoje stranke samo sredstvima koja su u skladu sa zakonom, s dostojanstvom odvjetničkog poziva i s dobrim običajima, a nisu **protivna njegovoj savjesti**. 43. Odvjetnik može odbiti zahtjev stranke za pružanje pravne pomoći samo zbog važnih razloga, npr. zbog preopterećenosti, zbog slabih izgleda na uspjeh, zbog nedostatka posebnog iskustva u toj grani prava, zbog toga što je općepoznato da je stranka sklona obijesnom parničanju, **zbog nemoralnosti razloga** iz kojih se pružanje pomoći traži, nesposobnosti stranke da plati gotove izdatke i sl. 65. U kaznenom predmetu, odvjetnik može napustiti obranu svoga branjenika

samo ako mu braniteljska **savjest ne bi dopuštala** daljnju obranu.“

Članak 10. redak 1. Kodeksa profesionalne etike službenika Carinske uprave (NN 113/06): „Ako je službeniku ponuđena korist u obliku dara ili kakve druge ponude, **dužan je** dar ili drugu ponudu **odbiti** i o tome odmah obavijestiti nadređenog službenika.“

Članak 20. Zakona o liječništvu (NN 121/03): „(1) Radi svojih etičkih, vjerskih ili moralnih nazora, odnosno uvjerenja liječnik se ima pravo pozvati na **priziv savjesti** te odbiti provođenje dijagnostike, liječenja i rehabilitacije pacijenta, ako se to ne kosi s pravilima struke te ako time ne uzrokuje trajne posljedice za zdravlje ili ne ugrozi život pacijenta. O svojoj odluci mora pravodobno izvijestiti pacijenta te ga uputiti drugom liječniku iste struke. (2) Ako je liječnik zaposlen u zdravstvenoj ustanovi, trgovačkom društvu, odnosno drugoj pravnoj osobi koja obavlja zdravstvenu djelatnost ili kod drugog liječnika koji obavlja privatnu praksu, mora o odluci izvijestiti svog nadređenog, odnosno poslodavca.“

Članak 26. Zakona o stomatološkoj djelatnosti (NN 121/03): „(1) Radi svojih etičkih, vjerskih ili moralnih nazora, odnosno uvjerenja doktor stomatologije se ima pravo pozvati na **priziv savjesti** te odbiti provođenje dijagnostike, liječenja i rehabilitacije pacijenta, ako se to ne kosi s

pravilima struke te ako time ne uzrokuje trajne posljedice za zdravlje ili ne ugrozi život pacijenta. O svojoj odluci mora pravovremeno izvijestiti pacijenta te ga uputiti drugom doktoru stomatologije iste struke. (2) Ako je doktor stomatologije zaposlen kod drugog doktora stomatologije koji obavlja privatnu praksu ili u zdravstvenoj ustanovi, odnosno u drugoj pravnoj osobi, mora o odluci izvijestiti svoga nadređenog, odnosno poslodavca.“

*Članak 1. stavak 2. Zakona o civilnoj službi (NN 25/03): „Civilnu službu obavljaju osobe koje zbog svojih vjerskih ili moralnih nazora (u daljnjem tekstu: **prigovor savjesti**) nisu pripravne sudjelovati u obavljanju vojničkih dužnosti u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Te su osobe obvezne obavljati druge dužnosti određene ovim Zakonom (u daljnjem tekstu: civilni obveznici).“*

*Članak 12. stavak 3. Kodeksa ljekarničke etike i deontologije od 18. travnja 1996.: „Magistar farmacije ima pravo **priziva savjesti** samo ako time ne dovodi u opasnost zdravlje i život bolesnika.“*

Slijedom svega ranije navedenoga, jasno je da je pravo na prigovor savjesti, neovisno o vojnim obvezama i aktivnostima, nedvosmisleno prepoznato i priznato kao temeljno ljudsko pravo, i to u međunarodnim dokumentima i u samom Ustavu RH. U najširem broju važnih društvenih djelatnosti već je jasno propisano, putem različitih odredbi

	<p><i>koje uređuju konkretne životne situacije u kojima to ljudsko pravo može biti ugroženo, da se dopušta prigovor savjesti. Slijedom toga proizlazi potreba da se odredba, identična onoj o prigovoru savjesti kod izvršenja vojne obveze, Ustavom regulira i za druge životne situacije u kojima se savjest pojedinca može naći u sukobu s voljom većine u društvu i odlukama državne vlasti.</i></p> <p><i>Takva potreba proizlazi i iz gore citiranih odluka raznih sudova i političkih tijela, u kojima prepoznajemo da se pravo na prigovor savjesti u praktičnom životu iznova i iznova ugrožava.</i></p> <p><i>Ovim putem predlažemo Hrvatskom saboru da se članak 40. Ustava RH dopuni novim stavkom 2., koji bi glasio:</i></p> <p><i>„Republika Hrvatska jamči svim građanima pravo na priziv savjesti iz moralnih i vjerskih razloga. Svaki građanin koji se na njega pozove te na toj osnovi odbije izvršiti dužnosti koje proizlaze iz zakona ili drugih propisa, ne može zbog toga snositi zakonske ili gospodarske posljedice ako takvim postupanjem drugima ne prouzrokuje neposrednu i ozbiljnu opasnost po zdravlje i život.“</i></p>	<p>Objasnenje na prijedlog za dopunom članka 40. Ustava:</p> <p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
--	---	--

23.	IVICA BAN	<p>Izražene su sljedeće načelne primjedbe:</p> <p><i>„Umjesto termina "Promjene Ustava" stručno bi bio puno prihvatljiviji termin "Ustavni zakon o izmjenama i dopunama Ustava".</i></p> <p><i>Trebalo bi dopuniti i ovlasti Ustavnog suda RH da može ocjenjivati je li predloženo referendumsko pitanje na narodnom ustavotvornom referendumu iz Ustavom zabranjenih oblasti, te da može ocjenjivati i je li neki ustavni akt donijet u Ustavom propisanom postupku za donošenje ustavnih akata. Naime, u smislu odredbi važećeg Ustava RH i Ustavnog zakona o Ustavnom sudu sporno je ustavno pravo, odnosno ovlast Ustavnog suda da ocjenjuje je li neki ustavni akt donesen u Ustavom propisanoj proceduri i ima li zbog određenih proceduralnih propusta svojstvo ustavnog akta, te smije li se Ustavni sud upuštati u utvrđivanje je li prijedlog za Promjenu Ustava (ili ispravnije prijedlog za donošenje Ustavnog zakona o izmjenama i dopunama Ustava) putem narodnog ustavotvornog referenduma sadržajno u skladu s važećim Ustavom. Pritom, nije sporno da Ustavni sud može i smije utvrđivati jesu li ispunjene (proceduralne) pretpostavke iz članka 87. stavka 1. do 3. Ustava RH za raspisivanje narodnog ustavotvornog referenduma.</i></p> <p><i>Umjesto nepotrebnog unošenja u ustavni tekst "regije" uz postojeće "županije", kao nove jedinice</i></p>	<p>Obrazloženje na načelnu primjedbu:</p> <p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p> <p>Obrazloženje na načelnu primjedbu:</p> <p>Primjedba nije prihvaćena. Naime, odredbe Ustava Republike Hrvatske kojima je uređena lokalna i regionalna</p>
-----	-----------	---	---

	<p><i>regionalne samouprave, i to bez ikakvog sadržaja ovlasti te nove jedinice regionalne samouprave, trebalo bi u Ustavu propisati koje se od sadašnjih ovlasti središnjih državnih tijela prenose (decentraliziraju) na jedinice regionalne i lokalne samouprave.</i></p> <p><i>Osim toga, u Ustav bi trebalo ugraditi jamstva po kojima izbornim zakonima mora biti zajamčeno da birači na lokalnim, regionalnim i državnim izborima, najmanje jednu polovinu vijećnika, odnosno zastupnika mogu birati neposredno u pojedinačnim izbornim jedinicama u kojima se bira samo jedan kandidat, a ne kao sada samo sa izbornih lista sa više kandidata na čije sastavljanje nemaju nikakav utjecaj, pa sukladno tome ni na izabrane vijećnike, odnosno zastupnike, koji se stoga osjećaju odgovornima samo svojim stranačkim vrhuškama, a ne biračima. Nadalje, bi trebalo izmijeniti i sadašnji ustavno-pravno neobvezujući izborni mandat izabranih vijećnika i zastupnika koji im omogućava "trgovačku" promjenu stranaka i koalicija nakon izbora bez gubitka mandata, te uvesti objektivno ostvarivu mogućnost opoziva izabranih dužnosnika u slučaju kršenja i izigravanja predizbornih obećanja.</i></p> <p><i>Nadalje, promjenama Ustava bi trebalo ograničiti sadašnji neoliberalni tržišni i politički sustav u pravcu države socijalne pravde i demokracije sa snažnim modelima socijalne politike i radničke participacije kakav se uspješno primjenjuje u tzv.</i></p>	<p>samouprava, samo pružaju okvir za uređenje predmetnih pitanja. I do sada odredbama Ustava nije toliko detaljno bilo propisano uređenje lokalne i regionalne samouprave te predlagatelj smatra kako i nadalje navedena pitanje treba prepustiti zakonodavnom uređnju.</p> <p>Obrazloženje na načelnu primjedbu:</p> <p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati.</p>
--	---	--

		<p><i>skandinavskim državama.</i></p> <p><i>U tom pravcu bi radi zaštite interesa socijalne pravde i društvene ravnoteže promjenama Ustava trebalo omogućiti da se može djelomično ograničiti sadašnji neograničeni opseg privatnog vlasništva i prava iz kapitala i poduzetništva enormno bogatih pojedinaca, banaka, transnacionalnih korporacija i drugih monopolističkih organizacija u slučajevima u kojima taj kapital i vlasnička prava prelaze ustavnim zakonom određenu razinu kojom se neopravdano ugrožava socijalna pravda i društvena ravnoteža.“.</i></p>	<p>Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
		<p>Izražene su sljedeće primjedbe i prijedlozi:</p> <p><i>„Članak 2. Prijedloga</i> <i>- brisati kao nepotreban iz razloga što zakoni o ravnopravnosti i zaštiti prava nacionalnih manjina po svojoj pravnoj prirodi i sadržaju ne spadaju u sferu "pravih" ustavnih zakona, tj. ustavnih akata, već spadaju u sferu tzv. "nominalnih" ustavnih zakona, tj. u sferu organskih zakona za čije se donošenje traži kvalificirana većina glasova zastupnika u odnosu na običnu većinu glasova koja se traži za obične zakone.</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za brisanjem članka 2. Prijedloga:</p> <p>Primjedba nije prihvaćena. Naime, Ustavni sud Republike Hrvatske u Odluci broj: U-I-774/2000 od 20. prosinca 2000. ("Narodne novine" broj 1/01.), navodi kako, obzirom na način donošenja, „...po postupku utvrđenom za donošenje organskih zakona...“, „...pogrešno su i neodgovarajuće Ustavu... nazvani...“ te dalje navodi, radi jasnoće Odluke „...ovakva falsa nominatio ne mijenja pravnu prirodu zakona, ne čini ih pravno drugačijim od onoga što oni po Ustavu i po svom sadržaju jesu, a Ustavni sud ih ne ocje-</p>

	<p><i>Članak 4. Prijedloga</i> - po mom mišljenju puno je bolji alternativni prijedlog.</p> <p><i>Članak 5. Prijedloga</i> - predlažem da ovaj članak glasi:</p> <p><i>"Članak 5.</i> <i>U članku 83. ispred dosadašnjeg stavka 1. dodaje se novi stavak 1., koji glasi:</i> <i>„Zakon kojim se uređuju pitanja važna za izvršavanje dužnosti i rad Ustavnog suda Republike Hrvatske i zakon kojim se uređuje provedba Ustava, donose se po postupku određenom za promjenu Ustava. Hrvatski sabor može, dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika, odlučiti da se i drugi zakon donese po postupku određenom za promjenu Ustava.“.</i> <i>Dosadašnji stavci 1., 2. i 3. postaju novi članci 2., 3. i 4..</i> <i>U dosadašnjem stavku 2. koji sada postaje stavak 3. riječi: „područne (regionalne)“, zamjenjuju se riječju: „regionalne“.</i></p> <p><i>Razlog za izbacivanje "zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina" iz postupka određenog za promjenu Ustava je taj što taj zakon po svojoj pravnoj prirodi i sadržaju ne spada u sferu ustavnih zakona, tj. ustavnih akata, već spada u sferu organskih zakona za čije se donošenje traži kvalificirana većina glasova zastupnika u odnosu na većinu koja se traži za obične zakone.</i></p>	<p><i>njuje po njihovu imenu nego po njihovoj pravnoj prirodi.”.</i></p> <p>Obrazloženje na prijedlog za izmjenom članka 5. Prijedloga:</p> <p>Primjedba nije prihvaćena. Naime, Ustavni sud Republike Hrvatske u Odluci broj: U-I-774/2000 od 20. prosinca 2000. ("Narodne novine" broj 1/01.), navodi kako, obzirom na način donošenja, “...po postupku utvrđenom za donošenje organskih zakona...”, “...pogrešno su i neodgovarajuće Ustavu... nazvani...” te dalje navodi, radi jasnoće Odluke “...ovakva falsa nominatio ne mijenja pravnu prirodu zakona, ne čini ih pravno drugačijim od onoga što oni po Ustavu i po svom sadržaju jesu, a Ustavni sud ih ne ocjenjuje po njihovu imenu nego po njihovoj pravnoj prirodi.”.</p>
--	--	---

	<p><i>Nadalje, nije logično niti je pravno dosljedno da Hrvatski sabor može većinom glasova svih zastupnika, a ne dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika, odlučiti da se i drugi zakon donese po postupku određenom za promjenu Ustava.</i></p> <p><i>Članak 6. Prijedloga</i> <i>- predlažem da ovaj članak glasi:</i></p> <p><i>"Članak 6.</i> <i>U članku 87. u stavku 3. riječi: „deset posto od ukupnog broja“, zamjenjuje se riječima: "100.000".</i> <i>Iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:</i> <i>„Referendum se ne može raspisati o pitanjima:</i> <i>- koja se odnose na temeljne odredbe sadržane u Glavi II. Ustava,</i> <i>- koja se odnose na ograničavanje ili smanjivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda sadržanih u Glavi III. Ustava,</i> <i>- koja se odnose na obveze koje proizlaze iz međunarodnih ugovora, osim potvrđivanja, otkazivanja ili povlačenja iz tih ugovora,</i> <i>- koja se odnose na donošenje i izvršenje proračuna i porezni sustav,</i> <i>- koja se odnose na obranu i nacionalnu sigurnost,</i> <i>- koja se odnose na izbore i imenovanja u djelokrugu Hrvatskoga sabora.“.</i> <i>Dosadašnji stavak 4. koji postaje stavak 5. mijenja se i glasi:</i> <i>„Referendum je pravovaljan ako mu je pristupilo najmanje 25% birača upisanih u popis birača za taj referendum. Na referendumu se odlučuje</i></p>	<p>Objasnenje na prijedlog zaizmjenom članka 6. Prijedloga:</p> <p>Prijedlog nije prihvaćen. Naime, predlagatelj je djelomično prihvatio prijedloge ostalih podnositelja u smislu uvažavanja „kvote prihvaćanja“ kojom pravovaljanost glasovanja ovisi o prihvaćanju (ili odbijanju) prijedloga od određenog postotka biračkog tijela. Također, u tom slučaju ograničenja moraju biti strože propisana, posebno imajući u vidu potrebnu većinu glasova za donošenje Promjene Ustava i organskih zakona.</p>
--	---	---

	<p><i>većinom glasova birača koji su pristupili referendumu.“</i> <i>Dosadašnji stavci 5. i 6. postaju stavci 6. i 7.“</i></p> <p><i>Obrazloženje: 100.000 potpisa birača za raspisivanje državnog referenduma (kao što se to npr. traži u Švicarskoj) i najmanje 25% birača upisanih u popis birača koji trebaju pristupiti referendumu da bi bio pravovaljan su optimalne i realne brojke koje realno omogućuju da građani bez nepremostivih teškoća mogu ostvariti svoje neotuđivo pravo da putem državnog referenduma mogu neposredno odlučivati o ključnim političkim odlukama.</i> <i>A da referendum o temeljnim odredbama Ustava ne treba dopustiti je razumljivo samo po sebi i ne traži posebno obrazloženje.</i></p> <p><i>Članak 12. Prijedloga</i> <i>- predlažem da ovaj članak glasi:</i></p> <p><i>"Članak 12.</i> <i>U članku 134. stavku 2. riječi: „područne (regionalne)“, zamjenjuju se riječju: „regionalne“.</i></p> <p><i>Obrazloženje: unošenje još jedne jedinice regionalne samouprave uz postojeće županije u postojećim društvenim okolnostima je neracionalni i nepotrebn trošak koji će samo usporiti, komplicirati i poskupjeti donošenje odluka na regionalnoj razini.</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za izmjenom članka 12. Prijedloga:</p> <p>Prijedlog nije prihvaćen. Naime, predlagatelj smatra kako je odredba uređena na način koji će stvoriti okvir za kvalitetno zakonodavno uređenje lokalne i regionalne samouprave u Republici Hrvatskoj.</p>
--	---	---

		<p><i>Umjesto nepotrebnog unošenja u ustavni tekst "regije" uz postojeće "županije", kao nove jedinice regionalne samouprave, i to bez ikakvog sadržaja ovlasti te nove jedinice regionalne samouprave, trebalo bi u Ustavu propisati koje se od sadašnjih ovlasti središnjih državnih tijela prenose (decentraliziraju) na jedinice regionalne i lokalne samouprave. “.</i></p>	
24.	RENÉ HOLLÓS	<p>Izražen je prijedlog za dopunom sljedećih članaka Ustava Republike Hrvatske:</p> <p><i>„u čl. 55. stavcima:</i></p> <p><i>Svaki zaposleni ima pravo na mirovinsko osiguranje u skladu sa zakonom. Pravo na mirovinu uređuje se zakonom.</i></p> <p><i>U posebnim slučajevima, zaposleni u skladu sa zakonom ima pravo na prijevremenu mirovinu ili invalidski mirovinu.</i></p> <p><i>u čl. 56. stavkom:</i></p> <p><i>Pravo članova obitelji zaposlenih na obiteljsku mirovinu uređuje se zakonom.“.</i></p> <p>S time u vezi, podnositelj ističe sljedeće pojašnjenje:</p> <p><i>„Evidentno jest, nažalost, da se u Republici Hrvatskoj godinama kontinuirano krše temeljna</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za dodavanjem novih članaka u Ustav Republike Hrvatske:</p> <p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>

	<p><i>ljudska prava, povredom više članaka Ustava RH. Primjerice čl. 55. st. 1 Ustava RH se ne poštuje, jer radnici ne dobivaju Ustavom zajamčenu naknadu za svoj rad, što je dovelo do općeg nezadovoljstva građana i mnogih protesta protiv poslodavaca i vlade RH. Tu valja navesti nedostatak u Ustavu RH, koji se odnosi na mirovinu. U temeljna ljudska prava spada i naknada za tzv. minuli rad, tj. mirovinu, a to se nigdje ne spominje u Ustavu RH, premda se načelno poziva za zaštitu temeljnih ljudskih prava. Stoga sam predložio stavljanje u redoviti postupak prijedloga za donošenje Zakona o izmjeni i dopuni Ustava RH uvrštenjem pojmova: mirovina i pravo građana na mirovinu. To je elaborirano u prilogu od 04. travnja 2001. god. Od pet adresata kojima sam bio predao ili poslao ovaj prijedlog, odgovorio nije nitko, osim Smiljka Sokola iz Ustavnoga suda RH, sa napomenom da Ustavni sud ne može raspravljati o tomu prema prijedlogu građana, već da za to postoji drugi pravni put. Ovo je sada prva prilika da se ovom važnom pitanju posveti odgovarajuća pozornost. Naime, činjenično nitko ne može podići Ustavnu tužbu protiv nekog državnog akta, a Ustavom RH nije navedena zaštita prava, koje je u pobijanom aktu osporeno, a kako u Ustavu RH nema ni spomena o mirovini i pravu na mirovinu, nije moguće podnijeti Ustavnu tužbu za zaštitu povrijeđenih umirovljeničkih prava.“.</i></p> <p>Usto, podnositelj navodi:</p> <p><i>„Drugi prijedlog, koji itekako smatram važnim jest</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za donošenjem Zakona o zaštiti</p>
--	---	---

		<p><i>uspostava Zakona o zaštiti nekretnina. Naime, Kazneni zakon navodi predviđene sankcije za otuđenje novčanika pa do automobila, ali nigdje ne spominje, otuđenje stana, kuće ili druge nekretnine, a to također spada u zaštitu temeljnih prava građana. Zbog navedenog česti je slučaj da se na istoj nekretnini bilježe kao "uporedni" vlasnici više osoba, koje međusobno nemaju nikakve veze, pa su prisiljeni ostvariti svoja prava na nekretnini sudskim postupcima. Stoga držim opravdanim dotjerati Kazneni zakon RH u tom smjeru, čijim bi se donošenjem i primjenom, vrlo rasteretilo rad sudova i drugih pravosudnih tijela u Republici Hrvatskoj.“.</i></p>	<p>nekretnina i izmjenama i dopunama Kaznenog zakona:</p> <p>Projedlog nije prihvaćen. Naime, spomenuto nije predmet raspravljanja u postupku Promjene Ustava Republike Hrvatske.</p>
25.	KREŠO ANTONOVIĆ	<p>Izraženi su sljedeći prijedlozi:</p> <p><i>„1. Na članak 9. Prijedloga: U članku 9. predlaže se riječi: „u točki 4.“ zamijeniti riječima: „u podstavku 4.“.</i></p> <p><u>Obrazloženje:</u></p> <p><i>Radi se o nomotehničkom poboljšanju teksta – članak 129. Ustava ne sadrži točke nego podstavke (alineje).</i></p> <p><i>2. Na članak 10. Prijedloga: U članku 10. predlaže se Glava IV. zamijeniti</i></p>	<p>Prihvaćen je prijedlog da se u članku 9. riječi: „u točki 4.“ zamijene riječima: „u podstavku 4.“.</p> <p>Prijedlog je prihvaćen s obzirom da se radi o očitj omašci prilikom pisanja teksta ovoga Prijedloga.</p>

	<p><i>Glavom VI.</i></p> <p><u>Obrazloženje:</u></p> <p><i>Radi se o ispravljanju pogreške u numeraciji broja mjerodavne glave Ustava.</i></p> <p><i>3. Na članak 12. Prijedloga:</i></p> <p><i>Predlaže se izmijeniti članak 134. stavak 2. Ustava na način da glasi:</i></p> <p><i>„Jedinice regionalne samouprave su regije, a zakonom se mogu ustanoviti i druge jedinice regionalne samouprave. Područje jedinica regionalne samouprave određuje se na način propisan zakonom.“</i></p> <p><u>Obrazloženje:</u></p> <p><i>Predloženom izmjenom stavlja se veći naglasak na regije, kao veće jedinice regionalne samouprave, od kojih zapravo i potječe pojam „regionalni“, a općenitom formulacijom odredbe ne isključuje se mogućnost zadržavanja postojećih županija. Međutim, ovakva formulacija odredbe omogućila bi u bližoj ili daljnjoj budućnosti i ukidanje županija, bez potrebe ponovne promjene Ustava.</i></p> <p><i>Članak 134. stavka 3. Ustava predlaže se izmijeniti na način da glasi:</i></p> <p><i>„Zakonom se može glavnom gradu Zagrebu utvrditi položaj jedinice regionalne samouprave. Većim</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za izmjenom članka 12. Prijedloga:</p> <p>Primjedba nije prihvaćena. Naime, odredbe Ustava Republike Hrvatske kojima je uređena lokalna i regionalna samouprava, samo pružaju okvir za uređenje predmetnih pitanja. I do sada odredbama Ustava nije toliko detaljno bilo propisano uređenje lokalne i regionalne samouprave te predlagatelj smatra kako i nadalje navedena pitanje treba prepustiti zakonodavnom uređnju.</p>
--	---	--

	<p><i>gradovima u Republici Hrvatskoj zakonom se mogu povjeriti pojedine ovlasti jedinica regionalne samouprave.“</i></p> <p><u>Obrazloženje:</u></p> <p><i>Izmjena stavka 3. predlaže se radi usklađivanja s izmjenom predloženom u stavku 2. članka 134. Ustava.</i></p> <p><i>4. Na članak 13. Prijedloga:</i></p> <p><i>U članku 135. stavku 2. Ustava predlaže se (osim već predložene dvije izmjene) riječi: „promet i prometnu infrastrukturu“ zamijeniti riječima: „promet, prometnu i elektroničku komunikacijsku infrastrukturu“.</i></p> <p><u>Obrazloženje:</u></p> <p><i>Dopuna djelokruga poslova jedinica regionalne samouprave (trenutačno županija, a u budućnosti županija i regija) poslovima koji bi se odnosili i na planiranje elektroničke komunikacijske infrastrukture, osim već postojeće prometne infrastrukture, predlaže se iz razloga što elektronička komunikacijska infrastruktura do sada nije bila prepoznata na ovoj razini, a osobito ne u dokumentima prostornog planiranja jedinica regionalne samouprave, a samim tim niti u odgovarajućim prostornim dokumentima jedinica niže razine. Slijedom navedenog, uvažavajući činjenicu da elektroničke komunikacije nisu ni prema relevantnim određenjima na razini EU</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za izmjenom članka 13. Prijedloga:</p> <p>Primjedba nije prihvaćena. Naime, odredbe Ustava Republike Hrvatske kojima je uređena lokalna i regionalna samouprava, samo pružaju okvir za uređenje predmetnih pitanja. I do sada odredbama Ustava nije toliko detaljno bilo propisano uređenje lokalne i regionalne samouprave te predlagatelj smatra kako i nadalje navedena pitanje treba prepustiti zakonodavnom uređnju.</p>
--	--	--

	<p><i>izravna sastavnica pojma „promet“, pa tako ni prometna infrastruktura sama po sebi ne obuhvaća ovu djelatnost, koja je u današnje vrijeme od nezaobilaznog značenja za razvoj i napredak ne samo suvremenog gospodarstva integriranog u jedinstveno europsko tržište, već i društva u cjelini, koje na razini EU nastoji biti dio jedinstvenog digitalnog društva i gospodarstva, predlaže se u djelokrug poslova jedinica na regionalnoj razini uključiti pojam elektroničke komunikacijske infrastrukture.</i></p> <p><i>5. Dodatna dopuna, koja nije obuhvaćena ovim Prijedlogom:</i></p> <p><i>U članku 109. stavku 1. Ustava predlaže se riječ: „podpredsjednika“ zamijeniti riječju: „potpredsjednika“.</i></p> <p><u><i>Obrazloženje:</i></u></p> <p><i>Radi se o ispravku pravopisne pogreške.“.</i></p>	<p>Obrazloženje na prijedlog za izmjenom članka 109. Ustava:</p> <p>Hrvatski sabor donio je Odluku u okviru koje je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav bio dužan djelovati. Naime, prijedlogom Odluke predlagatelja o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske u točki II., koju je prihvatio Hrvatski sabor i koja je objavljena u „Narodnim novinama“ broj 131/13. određeno je da nakon provedene rasprave u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnese Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske. Kako navedeni prijedlog izlazi iz okvira odredaba Prijedloga za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske, predlagatelj nije prihvatio primjedbu.</p>
--	--	--